

ABONAMENTUL :

Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an . . . 14— "
 Pe 3 luni . . . 7— "
 Pe o lună . . . 2 40 "
 Numărul popular:
 Pe un an . . . 4— Cor.
 Pe jumătate an . . . 2— "
 Pentru România și
 America . . . 10— franci.
 Numărul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe an
 40 franci.

ROMÂNUL

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA:
 Strada Batthyányi Nrul 2.

INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.

Mulțămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 filerl.
 Manuscriptele nu se în-
 napoiază.

Telefon pentru oraș, co-
 munitat și interurban Nr. 730.

A treizecea aniversare

dela proclamarea regatului român

La zece Maiu s'au împlinit 45 de ani de când M. S. Regele Carol a pus piciorul pentru întâia oară pe pământul României și 30 de ani de când s'a încoronat ca primul rege român.

Este zi de mare sărbătoare națională pentru frații noștri din România această deosebită aniversare. Prin sărbătorirea zilei, când prințul Carol a venit în România, se săvârșește începutul erei de săvârșire disciplinare și de eroism pentru întocmirea României moderne; prin aniversarea regatului se săvârșește încoronarea strălucită a acestor săvârșiri.

În adevăr, azi, după 45 de ani de domnie, toată lumea recunoaște, că a fost o fericită inspirație gândul de a se oferi tronul României principelui Carol de Hohenzollern, bunul prieten de azi al împăratului și regelui nostru.

La 10 Maiu 1866, când tânărul principe german s'a prezentat înaintea adunării electivă, ca să depue jurământul pe Constituție, viitorul rege spunea:

„Mi-se impun, o știu, mari datorii. Sper, că-mi va fi dat a le îndeplini. Vă aduc o inimă leală, cugetări drepte, o voință tare de a face binele, un devotament fără margine către noua mea patrie, un neînvins respect de lege. Cetățean astăzi, mâine de va fi nevoe soldat, voi împărtași cu voi soarta cea bună, ca și pe cea rea.

„Din acest moment, totul este comun

între noi. Credeți în mine, precum eu cred în voi! Să ne facem datoria! Să ne întărim prin concordie! Să unim toate puterile noastre, spre a fi la înălțimea evenimentelor“.

Aceste cuvinte, pe cari Domnul Carol le-a rostit la 10 Maiu 1866, au format deviza întregii sale activități, atât de bogate în roade mântuitoare. De aceea, și d. Dimitrie Sturdza, secretarul perpetuu al Academiei Române, spune în precuvântarea dela volumul „Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol“ :

„Aceste cuvinte pline de însuflețire, trup s'au făcut. Nu a promis principele Carol în 1866 mai mult decât ce a îndeplinit și ce îndeplinește pășind înainte pe calea bogatei sale vieți. Neconținut el își aduce aminte de programul său; neconținut el și-l împrăștează în memoria sa și în fața poporului său. Rară consecință a vieții și care explică astăzi marele succese dobândite“.

Fiindcă, în adevăr, mari au fost succesele, pe cari acest monarh a știut să le obțină prin forțele redeșteptate de el, ale poporului român.

Desigur, că Regele Carol a fost și bine înconjurat în acele vremuri de profunde prefaceri, de reconstituire a României. Nu e însă mai puțin adevărat, că numai mulțămirea înțelepciunii și tactului său deosebit, numai grație extraordinarelor sale însușiri de conducător de popoare, România a reușit să împace revoluționarismul vremurilor de-atunci cu idealurile ei de pace și prosperitate, izbutind în vreme de 40 de ani să realizeze progrese cu adevărat uimitoare.

Fiindcă deși în România sunt încă întocmiri rele, stări nenorocite, totuși trebuie să recunoaștem că ele nu sunt decât rezultatul neputinței de a se face totul în atât de puțin timp.

Căci totul a fost de refăcut în România la venirea prințului de Hohenzollern. Și aproape totul s'a refăcut.

În locul desordinii și luptelor nimicitoare pentru domnie, s'a adus ordinea — și administrativă, și financiară și publică — și stabilitatea domnitorului; s'a format, s'a organizat armata națională, care nu mai există și a cărei strămoșească vitejie principele Carol a știut să o reînsuflețască pe câmpiile Bulgariei; în sfârșit, România n'ar fi înfăptuit toate acele mari progrese de civilizație, cu toate obstacolele, pe cari le creiază progresului pătimășele lupte politice, fără Carol I.

Entuziasmat de opera măreață realizată sub domnia Sa, Frédéric Damé spune în „La Roumanie Contemporaine“.

„Regele Carol I al României este cu siguranță una din cele mai mari figuri de la sfârșitul veacului al XIX-lea“.

De alt-fel și Regele Carol — a cărui modestie constituie un strălucit exemplu pentru toți făptuitorii de acte mari — evoacă totdeauna cu o deosebită pietate faptele strălucite realizate în România sub conducerea sa și prin forțele proprii ale poporului român, nu pentru măgulirea amorului său propriu, ci mai mult pentru stimularea mai departe a acestor forțe naționale.

Iată de pildă, cum vorbea Regele Carol acum 30 de ani, adică în ziua de 10 Maiu, 1881, când poporul român îi oferia

Despre heliotropismul plantelor

de: I. Corbu

Se numește heliotropism, sau fototropism, însușirea, ce au plantele de a se întoarce spre soare, sau spre lumină. O mică plantă închisă în o cutie, la care se lasă numai de o parte o mică deschizătură, crescând, se îndoiște, se recurbează spre deschizătura, de unde-i vine lumina. Cum se explică aceasta?

În un articol („Lumina și viața după dr. G. Bohn) apărut în revista „Natura“, fototropismul e explicat ca un efect al creșterii neegale a laturilor plantației sub influența luminei și întunerecului. E constatată adevărat, că plantele cresc mai mult la întuneric, noaptea, decât ziua, firește având și căldura și umezeala de lipsă. Lumina are o acțiune întârziătoare asupra creșterii plantelor. În cazul plantei noastre din cutie recurbarea trunchiului spre lumină s'ar explica așa, că pe partea de către lumină trunchiul crește mai încet, iar pe partea întunecată el crește mai repede, de unde ar urma în mod mecanic recurbarea trunchiului spre lumină. Fototropismul deci ar fi nu mai un efect mecanic al creșterii neegale a laturilor trunchiului.

În lucrarea d-lui Moiescu „Fiziologia vegetală“, foarte interesantă și potrivită și pentru publicul mare, care se interesează de știință, fototropismul e explicat ca o proprietate a plantelor de a executa mișcări de orientare în spațiu sub

acțiunea luminei și deci se datorește sensibilității plantelor pentru lumină.

După explicarea întâia fototropismul e numai efect, e urmarea creșterii neuniforme a trunchiului, pe când după explicarea a două fototropismul, sensibilitatea plantei pentru lumină cauzează creșterea neuniformă, recurbarea trunchiului, tot așa cum geotropismul cauzează creșterea neuniformă și recurbarea rădăcinii în jos spre pământ.

Explicarea din „Fiziologia vegetală“ e cea adevărată, pe când în cea dintâi e la mijloc o confuzie. E constatată adevărat, că alta e zona de creștere a plantei și alta e zona proprietății fototropismului, unde se recurbează trunchiul în urma acestei sensibilități pentru lumină.

La cele mai multe plante zona sensibilă pentru lumină și zona de reacțiune (unde se recurbează trunchiul în urma sensibilității pentru lumină) se află în acelaș loc al tulpinei. La unele plante însă, ca d. e. la graminee, zona sensibilă pentru lumină și zona de reacțiune sunt diferite. Dacă la aceste plante se acopere zona sensibilă (colcoptilul), iar zona de reacțiune (hipocotilul), unde se recurbează planta, se luminează unilateral, aceasta crește, fără să se recurbeze, pe când după explicarea întâia (Bohn) ar trebui să se recurbeze. Din contră luminând unilateral zona sensibilă, urmează recurbarea în zona de reacțiune, chiar dacă aceasta ar fi acoperită, sau luminată unilateral, dar de altă parte.

Fototropismul e deci cauză și nu efect, e sensibilitatea plantei, năzuința de a se îndrepta

spre lumina atât de indispensabilă la actul asimilațiunii.

Altă dovadă în favorul acestei explicări e faptul constatată, că mișcările fototropice ale plantelor nu le produc razele așa numite calorice, de căldură (roșu, galban), ci cele albastre și violete, adică razele cele mai nepriincioase creșterii. Plantele luminate unilateral cu lumină roșie, deși cresc mai repede decât sub acțiunea luminei albastre, totuși nu se curbează spre lumină, ci se curbează sub acțiunea unilaterală a razelor albastre, deși creșterea e mult mai încetă.

Numai aparență de adevăr are și afirmațiunea din articolul pomenit („Lumina și viața“), că „e o prejudecată a crede, că lumina e favorabilă creșterii vegetalelor și că nutrirea plantelor nu e decât un caz particular al apărării lor față de lumină“. Afară de cazul unor bacterii, asupra cărora lumina (mai ales razele albastre) au o acțiune distrugătoare, despre marea majoritate a plantelor am putea zice mai cu drept, că nutrirea plantelor nu e decât un caz particular al apărării, al luptei lor, față de întuneric. E doar fapt constatată, că plantele la întuneric (și noaptea) consumă din materiale organice formate prin asimilațiune și între cele consumate prin respirație (la întuneric) constituie rezultatul normal al creșterii plantelor.

E drept, că plantele cresc mai mult noaptea, dar aceasta creștere nu e organică, ci pur mecanică în urma turgescenței, umflării celulelor cu apă. Planta câștigă în lungime și nu în consi-

Coroana regală, turnată și oțelul tunurilor stropite cu sânge românesc pe câmpiile Bulgariei:

„Serbarea de astăzi consacră o operă de 15 ani, plină de lupte grele, de fapte mari. Sub puternicul scut al Constituției, România a crescut, s'a dezvoltat, s'a întărit. Stăruința națiunii, vitejia armatei și credința, care am avut-o în bărbăția poporului, au împlinit dorințele noastre cele mai arzânde prin proclamarea Regatului, care este garanția cea mai sigură pentru viitor.

„Primesc dar cu mândrie, ca simbol al independenței și al tăriei României, această coroană, tăiată dintr'un tun stropit cu sângele vitejilor noștri, sfințită de biserică. Ea va fi păstrată ca o comoară prețioasă, amintind momentele grele și timpurile glorioase ce am petrecut împreună; ea va arăta generațiilor viitoare voinicia Românilor din est-timp și unirea care-a domnit între țară și Domn. Pentru Regina și pentru mine însă, coroana cea mai frumoasă este și rămâne dragostea și încrederea poporului, pentru care n-avem de cât un gând: „mărirea și fericirea lui“.

Iubirea de adevăr a „Tribunei“

(Din broșura d-lui dr. Al. Vaida-Voevod)

Incă un caz de iubire de adevăr a „Tribunei“.

În nr. din 28 Martie a. c. „Tribuna“ publică un raport din Viena, care se începe astfel:

„Tăciunarii“.

— Dintr'o scrisoare din Viena. —

Viena, 25 Martie.

De câteva zile petrec în capitala Austriei deputații noștri naționaliști, d-nii dr. Teodor Mihali, președintele clubului parlamentar, și dr. Al. Vaida-Voevod. Au venit aici ca să se întâlnească cu d. Aurel C. Popovici.

Vineri seara a avut loc în onoarea lor o cină comună, la care au luat parte câțiva prieteni intimi și neamuri ai domnilor Vaida și Popovici. Au mai asistat și câțiva tineri universi-

stență. Acțiunea întârziătoare a luminei e chiar binevenită, pentruca planta să aibă timp, să clădească și întărească creșterea de noapte, să absoarbă și asimileze prin frunze sub influența luminei, bioxidul de carbon din aer, atât de necesar plantelor, materia primă a substanțelor organice.

Poate că creșterea mai mare din timpul nopții se explică și din împrejurarea, că materiile organice formate în frunze în timpul zilei au lipsă de timp, ca să circuleze și să nutrească planta. Conținutul celulelor fiind acum mai concentrat, ele au o mai mare putere de absorpțiune (osmoză) asupra apei și deci în timpul nopții absorb toată cantitatea de apă de câtă sunt capabile. Mai vine a se lua în considerare, că transpirațiunea (evaporarea apei din plantă) enormă în decursul zilei e aproape sistată în decursul nopții, deci planta nu numai nu cheltuiește noaptea apă, dar încă mai câștigă, absoarbe chiar și prin frunze.

Dr. STEFAN TĂMĂȘDAN

medic univ. specialist în arta dentică,

ARAD, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

tari și câțiva membri ai coloniei române. S'au rostit toasturi, în cari luptătorii noștri au fost sărbătoriți și îndemnați să ducă înainte lupta împotriva dușmanilor comuni. Și veselie a fost generală și generală ar fi fost și mulțumirea Românilor, cari n'au luat parte la această cină, — dacă unii dintre prietenii și neamurile domnilor Popovici și Vaida n'ar fi abuzat de această întrunire pentru a face declarații în numele coloniei române și a tinerimei universitare din Viena — în favorul ziarului „Românul“ și împotriva „Tribunei“.

Iar apoi:

„Se mai vorbește, că s'au expediat, tot în numele coloniei și al tinerimei, și câteva telegrame de aderență mai multor bărbați din jurul „Românului“.

Apoi urmează o frază, care este punctul de culminație al articolului:

„Nu contestăm dreptul nimănui de a-și manifesta vederile cum i-se pare bine, dar contestăm oricui dreptul de a abuza de numele unei colonii și al unei tinerimi întregi. Și de numele nostru s'a făcut un abuz neiertat“.

*

În „Românul“ din 31 Martie găsim următorul răspuns la articolul „Tribunei“: „Tăciunarii“.

Vasile Goldiș

Arad.

Cele cuprinse în pretinsa scrisoare din Viena a „Tribunei“ sunt minciuni. Colonia română din Viena este solidară cu conducătorii partidului național. Confirmăm moțiunea și aderențele publicate în „Românul“, decise unanim în întrunirea publică. Osândim pe subminătorii solidarității naționale.

Alex. Lupu, dr. Ciurcu, dr. Doctor, dr. Cuparescu, dr. Lazar Popovici.

Alta:

Respingem minciuna din numărul ultim al „Tribunei“. Moțiunile publicate în „Românul“ au fost luate cu entuziasm unanim. Infam este cel ce numește tăciunari pe deputații naționali și fruntașii coloniei de aici, cu cari suntem solidari. Infierăm ziarul, care publică asemenea calomnii.

Pentru tinerimea română din Viena: Zaharie Maniu, Iuliu Crișianu, Dimitrie Marmeliuc“.

Mai trebuie comentat la „corectitatea“ „Tribunei“? E de lipsă poate să venim: D. Aurel C. Popovici, d. dr. Mihali și cu mine să declarăm că, din întâmplare, nu a fost de față nici un singur neam de al nostru la întrunirea aranjată de colonia și de tinerimea română din Viena în onoarea noastră? Ori să publice poate domnii general Lupu, dr. Ciurcu, dr. Cuparescu, dr. E. Doctor, dr. Lazar Popovici, și ceilalți membri ai coloniei române din Viena certificate de botez, ca să dovedească cetitorilor „Tribunei“, că d-lor nu sunt „câțiva membri tineri ai coloniei“? Dar oamenii terfeliiți de „Tribuna“ au și alte ocupații, decât să răsbească a desmînți mulțimea nesfârșită de minciuni ale „celui mai bine redigat ziar românesc“!

*

Caracteristic este și cazul următor, publicat în „Românul“ din 2 Aprilie 1911.

Din Cluj.

De ce mijloace e în stare să se folosească „Tribuna“ pentru seducerea publicului românesc.

Zilele trecute, un corespondent de aici al „Tribunei“ a insultat în numele tinerimei pe acei bărbați ai neamului nostru, cari tocmai i-am ales de patroni ai concertului, ținut în 5 Martie n. cu scopul, ca să seducă lumea românească, să arete, că tinerii studenți, nu mai dau nimic pe „bătrânii ramoliți“, ci toți sunt pe partea „Tribunei“. Tinerimea universitară și-a spus cuvântul într'o declarație din N-rul 57 al „Românului“.

Dar nu numai acum în urmă, ci de altă dată „Tribuna“ s'a folosit de mijloace murdare, căci iată ce putem ceti în N-rul 269 din „Tribuna“ 1910:

„Din sânul tinerimei universitare române din Cluj ni-se scrie: Cred, că zilele critice ce le trăește acest popor nefericit, grație conducerei „bărbătești“ nu vă va abate dela calea cea bună ce ați apucat, ci din contră, cu mai multă putere inimile tinere, vor pune pe hârtia tiparului, ca până acum, tendințele de progres și înaintare“.

Tot în N-rul acela zice „Tribuna“:

„Dela d. Vasile Ocnariu din Mécoviște, un avocat nou ni-se scrie:

„Vânt de primară a sosit și pe la noi, rog deci, cu stimă să binevoiți a-mi trimite mie mult prețuita „Tribună“. Adecă cum? „Tribuna“ în loc de a zice „primim dela un student“ etc., spune „Din sânul tinerimei universitare din Cluj ni-se scrie“, ca să vadă publicul că „din sân“ i-se scrie, adecă în numele tuturor studenților. Ce i-s'a scris „din sân“, am văzut în declarația tinerimei din N-rul 57 al „Românului“.

Trec la scrisoarea „unui avocat nou“ din Mécoviște, care ar fi colegul meu Ocnariu. D. Ioan Ocnariu, stud. în drept de anul prim, mi-a declarat pe cuvântul său de onoare, că nici dânsul, nici fratele său Vasile, care e comersant n'au scris absolut nimic la „Tribuna“ „despre vânt de primăvară“, ci a trimis pur și simplu abonamentul, iar cetind în „Tribuna“, că-i „un avocat nou“, le-a trimis o rectificare, pe care „Tribuna“ n'a voit să o publice nici până astăzi. Acestea le-am avut de spus pentru-ca să se știe.“

Un student.

Mai are lipsă de comentat acest exemplu zdrobitor al felului cum servește „Tribuna“ adevărul luându-și refugiul chiar și la astfel de tertipurii?

Primarticolul d-lui dr. Nicolae Oncu

În sfârșit ni-s'a dat norocul să vedem un prim articol și dela marele nostru savant local d. dr. Nicolae Oncu, p'aci-p'ac profesor la universitate și director activ în neactivitate al „Victoriei“ din Arad.

Articolul apărut azi în „Tribuna“ cu litere cât pumnul poartă titlul: „Societatea comandită“. Cică ar fi ceva act național, cu care s'a fondat „Tribuna“ în 8 Maiu 1909, cu toate că „Tribuna“ nu mără Anul XV. dela întemeierea ei. Articolul este iscălit: dr. Nicolae Oncu, dar în capul articolului se vorbește tot despre „noi“. Acum nu știm, dacă oare acești „noi“ este pluralul maiestatic al marelui savant, orică d. dr. N. Oncu mai are și alți tovarăși în comandită. Și dacă are de ce nu-i numește? Poate că-i este rușine de ei? Să lase d. Oncu rușinea la o parte, că doar nu sunt ăia mai pe jos decât dânsul.

Să analizăm însă prim articolul marelui savant.

Vom reproduce mai întâiu frazele sfârșitoare și adesea fără nici un înțeles logic și apoi vom da traducerea lor în realitate.

Comandita. Nainte de toate constatăm cu unanimitate și declarăm (Nu-i destul să constate ci mai trebuie să și declare! Brava stil de savant!), că noi prin formarea acestei societăți absolute (De ce „absolut“ savantule?) nu avem în vedere nici un fel de interes particular, personal sau familiar al nostru sau al urmașilor noștri legali sau societari (Bre! Bre!), ci urmărim exclusiv numai (Cum „exclusiv numai“?) un scop cu totul impersonal, la care nu încap și nu va putea să încapă nici odată nici un fel de interes particular al nimănui. (Prea multe negații domnilor!).

Realitatea. Noi ne întovărășim în ascuns și punem mâna pe averea națională a „Tribunei“, pe care o vom folosi spre a ne tămăia în publicitate unul pe altul, ca lumea să ne creadă mari, cinstiți și

uni. Iar noi vom râde 'n pumni de pro-
tia celor trași pe sfoară.

Comandita. Anume scopul clar și inalte-
bil (De ce clar și inalterabil?) al societății
noastre este: înființarea și susținerea **pe baze
comerciale** (Așadară nu pe baze naționale?) a
unui institut de tipografie, de editură al ziarului
„Tribuna” și de librărie, pentru cultivarea lim-
bei și literaturii române și în genere (?) pen-
tru promovarea **intereselor noastre** naționale
Ala! Așadară numai de interesele *dumneavoa-*
stră e vorba!) românești pe toate terenele: eco-
nomice, financiare, culturale și politice, pe căile
cu mijloacele legale. În special — pe lângă
acestea — principalul scop (În special princi-
palul scop? Al naibei savant!) al societății no-
astre este: editarea și asigurarea existenței zia-
rului **politic-național** (Și nu vi-e rușine?) de
astăzi „Tribuna”, chemat și dator să stea tot-
deauna în serviciul și să urmeze și să lupte
pentru programul partidului național.

Realitatea. Scopul societății noastre
este comercializarea politiceii poporului ro-
mânesc din Ungaria și Transilvania. Vom
face comerț lucrativ așezându-ne pe „bise-
ricuța” noastră tricolorul național român,
rânzând însă în bisericuța-prăvălie marfa
comanditarilor asociați. În genere. În
special vom minți, că susținem partidul
național român, dar de fapt vom face tot
posibilul spre a-l sfâșia, a-l desființa și
— „pe lângă acestea” — vom enunța de
cu vreme, că pot veni împrejurări, când
națiunea română (înțelege — societatea co-
mandită) trebuie să fie apărată în contra
partidului național român.

În specialisim: vom mânji cu mur-
dării pe toți membrii clerului român, cari
ar putea aspira la vre-o episcopie și vom
pregăti astfel calea frumos cuvântatului
nostru comanditar Ciorogariu la episcopie,
ori chiar la metropolie.

Înainte lumea vom înjura pe Mangra
și pe Burdia, dar pe sub mână vom fi-
nea prietenie cu dânșii, căci: dracul nu
doarme! În parlament, la comitat, în adu-
nări vom lăsa să lupte aderenții sinceri
ai partidului național, iar noi în ziarul
nostru îi vom înjura, că nu luptă și nici
o cuvântare a lor nu o vom reproduce,
ci vom zice, că sunt proști, mincinoși,
asasini, perfizi, năuci, cu mentalitate un-
gurească, măgari și altele de acestea,
cum vor și mai frumos scriitorii noștri,
cari „vor da credințele intime ale sufie-
tului lor”. Vom griji cu mare băgare de
samă, ca „Tribuna” să servească exclu-
ziv numai scopurilor pentru cari s'a în-
ființat, dar vom primi, chiar vom pretinde
bani mulți dela comitetul național pentru
sprijinirea ei. Mai presus de toate însă
va trebui să aprofundăm în conștiința po-
porului românesc adevărul, că: întreg co-
mitetul național este o bandă de hoți, o
adunătură de bipezi inconștienți.

Comandita. Considerând scopul public na-
țional, pentru care se întemeiază această socie-
tate, cu acest institut, cu ziarul „Tribuna” și tot-
odată pentru conducerea, susținerea și contro-
larea acestei instituțiuni comerciale și naționale
(Aoleo!), prin aceasta (Cum prin aceasta? Prin
cine savantule?) se institue un comitet executiv,
al cărui scop principal (iară principal?) este în-
grijirea și controlul, ca întreaga avere de față și fi-
toare să rămână pentru totdeauna intactă și întru
toate să se folosească exclusiv numai spre sco-
purile, pentru cari s'a întemeiat acest institut, în
virtutea acestui contract.

Realitatea. Instituim un comitet exe-
cutiv ocult, ai cărui membri nici odată să
nu fie cunoscuți publicului, ca să nu-i
poată arăta cu degetul, spre a se putea
feri oamenii de omenie de dânșii. Acest

comitet ocult va îngriji, ca zilnic să se
verse doza prescrisă de otravă în opinia
publică românească, ca astfel aceasta o-
pinie să fie zăpăcită cu desăvârșire. Co-
mitetul executiv va executa pe toți băr-
bații mai de samă ai Românilor, va vorbi
de rău toată suflarea, ca să rămână întreg
numai Nicolae, făcătorul cerului și al pă-
mântului și călugărul doritor de mitră. Co-
mitetul va îngriji, ca la intervale precise
să apară în ziarul „național” laudele cu-
viincioase la adresa comanditarilor și a
tuturor rubedeniilor lor.

Comandita. Membrii externi și respective
membrii comitetului executiv, nici acum și nici
pe viitor nu vor primi și nu vor avea dreptul
să ceară nici un fel de salariu sau remunerațiune
pentru lucrările, serviciile și ostenețele lor, fiindcă
întreaga lor poziție și activitate la institutul ti-
pografic și la ziar este și va rămânea pentru tot-
deauna numai un „officium nobile” — fără nici
un fel de plată.

Realitatea. Membrii comanditei se vor
ajuta unii pe alții, ca să ajungă ei și toate
rubedeniile lor la cele mai rentabile iz-
voare de câștig, se vor alege în direcțiile
băncilor, unde numai se poate, advocaților
înrușiți se vor da procesele cele mai bune,
iară cele desperate se vor da advocaților
„naționaliști”. Datoria comanditarilor este
să țină la orice ocazie toaste unii pentru
alții, dar fără nici o plată, căci această
datorie va fi pentru dânșii „nobile offi-
cium”. Fiecare comanditar poate publica
în ziarul național orice laudă la adresa sa
— dar numai gratuit.

Comandita. Sub raportul respectării și al
păzirii cu credință a acestui contract și a institu-
țiilor create prin acest contract, — noi cu toții,
referindu-ne la cauza noastră sfântă națională
(Ce-o mai fi și asta?), punem întreagă afacerea
aceasta sub scutul onoarei naționale.

Realitatea. Deoarece cauza națională
este cauza noastră și palatul este „casa
noastră”, vom îngriji, ca tot ce nu este
cauza noastră și nu este casa noastră să
se nimicească. Și deoarece avem mare în-
credere unii în alții vom închide ochii unii
față de alții și vom zice, că toate machi-
națiunile noastre le acopere „onoarea na-
țională”, care este onoarea noastră.

Comandita și Realitatea:

*Rușinea, ce va rămânea în urma noa-
stră, o lăsăm moștenire Asociațiunii Ară-
dane și dacă aceasta sub așa grea povară
va înceta, o cedăm diezezei gr. or. române
din Arad ca pedeapsă, că n'a ales vlădică
pe candidul comanditar Roman Ciorogariu.*

Mare adunare poporală în Lugoj.
*Conducerea de partid din Caraș-Severin
a decis a convoca în Lugoj o mare adu-
nare poporală pe ziua de Joi 2/15 Iunie
1911.*

*Cele mai importante obiecte dela or-
dinea zilei vor fi desbaterea situațiunei
politice și sufragiul universal.*

*Textul definitiv al convocătorului se
va publica mai târziu. Dar și până atunci
ținem a aviza pe această cale fruntașii
Români din comitatul Caraș-Severin și din
comitatele învecinate, ca să-și întocmească
afacerile din vreme așa, ca să poată lua
parte la această adunare.*

*Adunarea va fi convocată pe ora 11
n. a. așa, că în aceeași zi pot participa
și sosi cu trenurile din toate părțile comita-
tului și pot să se și înapoieze încă în a-*

*ceeași zi, căci adunarea negreșit se va
termina până la ora 2.*

*Intrucât totuș va fi trebuință de cvar-
tire pentru ceice participă, se vor lua dis-
poziții satisfăcătoare și în privința a-
ceasta.*

*Suntem informați, că la adunarea a-
ceasta vor lua parte și toți deputații noș-
tri naționali, precum și alți fruntași ai
vieții noastre publice.*

*Suntem convinși, că din toate comu-
nele românești din comitat vor veni frun-
tași, — chiar și din cele mai îndepărtate
— ca nici o comună să nu rămână ne-
reprezentată la această mare și impor-
tantă adunare, a cărei trebuință se re-
simte de mult pe întreaga linie.*

*

**O întrebare către Veneratul Con-
sistor gr.-or. român din Arad.** Încă în
vara anului 1910 am înaintat Veneratului
Consistor gr.-or. român din Arad o rugare,
ca să binevoiască a îndruma comitetul pa-
rohial din Arad, al cărui președinte este
d. dr. Nicolae Oncu, directorul executiv
al institutului „Victoria”, să reînființeze
școala noastră elementară poporală, pe care
comitetul parohial fără nici un motiv bine-
cuvântat în lipsă absolută de interes pen-
tru cultivarea românească a tinerimei șco-
lare române din Arad a sistat-o după
moartea învățătorului Olteanu. Nu am pri-
mit însă până astăzi nici un răspuns dela
Veneratul Consistor. Știm, că *d. dr. N. Oncu*
terorizează toată lumea. Nu credem însă,
că va putea teroriza și pe P. S. Sa d-nul
Episcop și Veneratul Consistor. Așteptăm
deci răspunsul.

Mai mulți parohieni din Arad.

*

**Voci de presă despre broșura d-lui
Vaida.** Ziarul „Seara” scrie despre broșura d-lui
dr. Vaida următoarele:

„Acea dintre prietenii cauzei naționale de
dincolo, cari nu s'au lămurit încă pe deplin
asupra frământărilor și luptelor interne din viața
politică a fraților noștri, vor ceti cu cel
mai mare folos broșura documentată a d-lui
dr. Alexandru Vaida-Voevod, deputat în Camera
ungară.

D. Vaida-Voevod este unul dintre conducă-
torii străluciți ai partidului național român și
face parte din generația tânără, care se mândre-
ște cu dânsul. La toate acțiunile politice și cul-
turale, cari s'au petrecut de vreo zece ani în
viața Românilor de peste munți, d. Al. Vaida-
Voevod a participat cu toată energia și cu tot
devotamentul său. Păstrând, în orice împrejurări,
credință nestrămutată idealurilor naționale ale
fraților din Ungaria, d-sa are meritul de a fi
contribuit în mare măsură la salvarea disciplinei
de partid și a solidarității naționale, amenințate
de campania ziarului „Tribuna”.

Prin excelențele sale informațiuni și legături
politice, prin sinceritatea și curajul opiniunilor
sale, prin rolul hotărâtor, pe care-l are în viața
politică, d. Alex. Vaida-Voevod, era indicat să lă-
murească opinia publică asupra celor ce s'au
petrecut și se mai petrec în sânul grupărei dela
„Tribuna”.

D. Alexandru Vaida-Voevod arată, că re-
gimul Hédervary-Tisza vrea să distrugă cu orice
preț organizația partidului național român, pentru
ca să triumfe politica guvernamentală a vânzăto-
rului Mangra, omul de încredere al pacificatoru-
lui Tisza. De altă parte ziarul „Tribuna”, prin
atitudinea sa răsvrătită, nu face decât să contri-
bue tot la slăbirea partidului național. Dar mai
curând va fi distrusă „Tribuna”, cu nefericita ei
politică de vrajbă și ponegrire între frați,
decât să se realizeze intențiunile diabolice ale
politicianilor Unguri șovinști, — aceasta este
concluzia broșurei d-nului dr. Alexandru Vaida-
Voevod.”

Ziarul amintit promite a reveni asupra ace-
stei broșuri a d-lui Vaida.

Iar „Drapelul“ scrie astfel:

„Tribuna“, ziarul răsărit din Arad, la acuzele ridicate împotriva ei de către comitetul nostru național, indignată a tot cerut la dovezi. Ceva ridicol, căci i-s'au servit destule și s'a mai dat de gol și ea singură, totuși au fost destui, cari n'au înțeles.

În interesul obștei românești, deputatul nostru Vaida a adunat dovezile ca să se clarifice chestia cu desăvârșire. Deci, în interesul neamului nostru să cetească oricine cartea aceasta, ca în fine să fie în curat cu situația.

Nu facem reclamă cu aceasta, iar critica va veni și ea la rândul ei. „Tribuna“ va improșca cu tină pe autor, să nu uite însă tot de atâtea ori să cetească propriul ei prim-articol din 1906 Nr. 137, care deasemenea e reprodus de autor. În deosebi propoziția: „Argumentele sale (ale d-lui dr. Alex. Vaida-Voevod) sunt zdrobitoare pentru adversar“. Volumul se încheie cu o „Scrisoare deschisă către d. Octavian Goga“, care credem, că-și va avea efectul mult așteptat. Să sperăm, că elucind această broșură chestia, va înceta războiul ziaristic, care amărăște atât de mult publicul cetitor cinstit“.

*

O proclamație a comitetului june-turc. Ziarul grecesc „Neo Patris“, din Constantinopol care apare aici, într'o ediție suplimentară de alaltă seară, publică un important manifest-proclamație a comitetului june-turc, tipărit și lipit pe străzile orașului Corița (Macedonia). Iată această proclamație: „De oarece în timpul absolutismului statul otoman era condamnat la peire, azi Anglia și Rusia încearcă să readucă vechiul regim în Turcia. Aceste puteri n'au decât o singură grijă și se gândesc numai să distrugă puterea și influența comitetului „Uniune și Progres“. Ele cheltuesc milioane numai și numai să împiedice progresul patriei.

Iar ca organ al lor este Fitsmoritz, primul consilier al ambasadei engleze din Constantinopol. Europeanii azi au recunoscut puterea armatei noastre și de aceea caută să distrugă. Comanda celor 2 dreadnought a impresionat într'atâta pe aceste două state încât urmăresc cu mare atențiune toate mișcările noastre. Primul consilier al ambasadei engleze atrăgând pe câțiva deputați în culți și inconștienți încearcă să distrugă puterea partidului „Uniune și Progres“ și să alcătuiască un nou guvern care să urmeze politica Angliei, lucru la care a reușit prin decăderea câtorva deputați.

Europa ne invidiază pentru interes ce ne poartă Germania și România.

Iar Rusia vrea ca să facă din Camera noastră un fel de Dumă a ei. Păcat pentru religia musulmană și pentru poporul otoman! Această politică a celor decăzuți aduce la peire patria și religia. Exemplul îl avem în Persia și Maroc.“

*

Mișcare monarhistă în Portugalia. Știrile despre o mișcare monarhistă în Portugalia devin tot mai dese și mai îngrijorătoare pentru guvernul republican.

În Oporto și Lisabona situația e în adevăr critică.

Portugezii aflători în Londra au primit știri că revoluția ar fi organizată cu mare aparat și în tot momentul se așteaptă ca ea să izbucnească în Lissabona.

Monarhiștii din Oporto vor da signalul pentru aceasta.

Guvernul a luat toate măsurile de lipsă pentru năbușirea ei.

În toate orașele mai mari s'au arestat mai multe personaje înalte fiind suspicioși cu tradare. Ziarele scriu articole vehemente la adresa revoluționarilor. Zilele acestea a sosit la Lisabona un anumit Armoso, un aderent mare al casei domnitoare, un fost prieten intim al regelui Don Carlos, ucis acum doi ani.

În fața acestora, supușii englezi din Portugalia au cerut pe calea Consulatului să li-să pună la dispoziție mai multe corăbii, ca la caz de primejdie să se poată refugia.

*

Catastrofa din Franța. Președintele senatului Dubost a parentat în cuvinte duioase moartea ministrului de războiu Berteaux. Berteaux va fi înmormântat pe cheltuiala statului, căci senatul a votat suma necesară.

Tot astfel a fost parentat și în Cameră din partea președintelui Brisson declarând, că moartea lui Berteaux este o pierdere pentru republică, armată și patrie, care nu se va putea ușor înlocui. Brisson a ținut apoi să accentueze, că lumea întreagă și-a arătat cu prilejul acesta simpatia pentru Franța. Cetește telegramele de condoleanță.

Starea prim-ministrului Monis e satisfăcătoare. Când i-s'a comunicat că Berteaux a murit l-au podidit lacrimile exclamând: „Sărmanul meu prieten“.

În cursul zilelor din urmă s'a constatat, că starea lui i-s'a îmbunătățit într'atâta, încât în zilele acestea va putea primi pe președintele Fallières, cu care va consulta asupra viitorului ministru de războiu. Cu acest prilej se crede, că se va comunica și cu numele noua persoană.

Natural ziarele opoziționale scriu cu venin chiar și în aceste clipe grave despre guvern.

Astfel, se zice, că la parentarea președintelui Brisson în Cameră, după care a poftit grabnică însănătoșare și prim-ministrului, Camera a fost foarte rece.

Telegramele de condoleanță sosesc și acum din toate părțile în număr mare.

*

Din parlamentul englez. În parlamentul englez s'au adresat din nou mai multe interpelări ministrului de externe referitor la evenimentele mari din lume, cari preocupă prezentul. În privința păcii universale interpelatorul cere informațiuni asupra măsurilor luate din partea guvernului englez pentru a îndupleca pe cel francez să între și el în șirul mișcărilor inițiate de America.

Secretarul Grey răspunde, că n'a primit încă elaboratul proiectului deci nici nu poate da deslușiri detaliate și precize. Pe cât știe însă, în planul elaborat de către guvernul american nu este vorba, că planul s'ar fi născut în urma vr'unei înțelegeri cu alte state, ci este un act independent al Statelor-Unite. La sfârșit Grey își exprimă nădejdea, că prin acest pact se face un mare progres în ajungerea idealului de a aplană conflictul fără războiu.

Deputatul Dillon întreabă apoi, că Anglia a silit sau ba, guvernul francez să trimită trupe în Maroc cu scop de a ocupa Fezul; că guvernul englez a pus în vedere Franței, că în caz contrar va simți Anglia trebuința să trimită o expediție în Maroc; vrea Grey să publice tratativele, ce au avut loc între cele două cabinete?

Grey răspunde, că Anglia n'a silit Franța la nici un pas activ, dar dânsul în toate tratativele a dat expresiune îngrijorării sale, că dacă Franța nu va lua în grabă măsuri energice, el nu poate răspunde în mod îndestulitor interpelărilor, ce i-se vor adresa cu privire la siguranța supușilor englezi din Maroc.

În urma acestora Franța a fost silită să trimită expediția, care chiar acum a ocupat Fezul în toată forma.

La partea ultimă a interpelării nu răspunde Grey.

La o altă întrebare a deputatului Dillon, că nu e cumva amestecată și Anglia în această expediție, Grey răspunde negativ.

*

Ocuparea Fezului. În 21 Maiu n. generalul Moinier a intrat victorios în orașul Fez, fără să i-se fi făcut rezistență.

Toți Europeanii sunt acum în siguranță. Oștirea a adus cu sine alimente în belșug. Intrarea oștirii a produs bucurie mare în întreg orașul, căci în sfârșit s'a pus capăt spaimei, ce cuprinsese de o vreme încoace întreg orașul.

Prin o tactică șireată i-a succes generalului Moinier să producă neînțelegeri în șirele răsculaților, cari în cele din urmă au devenit incapabili de luptă și s'au împrăștiat. Astfel Moinier n'a mai întâmpinat nici o rezistență serioasă la intrarea sa în oraș. Vestea aceasta a stârnit mare bucurie și în Paris. Ministrul de externe Cruppi a dus vestea și prim-ministrului Monis, care zace bolnav în urma nenorocirii de Duminecă, pe care l-a atins plăcut.

Trupele franceze se vor ținea strict de punctele dela Algeciras.

Parlamentul ungar

Ședința Camerei.

— Dela corespondentul nostru. —

Budapesta, 24 Mai

Ședința se începe la orele 10¹/₄ a.

Prezidează *Albert Berzeviczy*.

După verificarea protocolului ședinței ședințele parentează moartea baronului *Desideriu Bánffy*, apoi face următoarele propuneri:

Camera în semn de doliu să-și susțină ședința, să depună cunună pe mormântul de datului și să fie reprezentată la înmormântare.

Se primește

Iuliu Justh în numele partidului justhista clară, că primește propunerile președintelui.

Contele *Albert Apponyi* atât în numele cât și a partidului kossuthist declară, că primește propunerile președintelui.

Bánffy și partidul guvernamental.

Pe culoarele Camerei a făcut mare seninătate, și se comenta foarte mult faptul, că în ședința de azi a Camerei, când *A. Berzeviczy* prezidează ședințele Camerei a făcut propunere pentru a exprima condoleanță din partea Camerei, nici din partea guvernului și nici din partea partidului guvernamental nu s'a exprimat condoleanță pentru moartea lui Bánffy.

În ședința de azi s'a întâmplat iarăș, partidul justhista a rămas șezând, când președintele a parentat moartea lui Bánffy, iar partidul popular nici n'a luat parte la această ședință.

Mandatul lui Bánffy.

Moartea lui Bánffy a pricinuit regrete adânci în cercul său, în Seghedin.

În timpul cel mai apropiat partidul guvernamental va ține o adunare, în care se va lua dispoziții referitoare la candidare.

Ca urmaș alui Bánffy mai mult se amintește *Carol Eötvös*, apoi baronul *Francisc Gerliczy* *Laurențiu Hegedüs*, actualul deputat dela *Sepeszentgyörgy*.

CORESPONDENȚE

DIN ȚARĂ

Examenul la școala confes. din Nepos

La 20 I. c. a avut loc examenul din comună Nepos com. Bistrița-Năsăud, la care a asistat referent din partea Ven. Consistor, școl. d. protopop Anton Precup, în calitate de administrator vicariatului Rodnei și inspector școl. conf. — constată la d. Precup multă tactică și înțelepciune în toate gingașele afaceri de conducere din acest vicariat.

Cu un zel neobosit și cu multă pricepere lucră pentru înflorirea bisericilor și a școlilor din ținut.

La acest examen a luat parte și d. Ignat Seni, inv. penz. încredințat cu conducerea afacerilor reuniunii inv. „Mariana“, în calitate de delegat a acestei reuniuni. Domnul Seni, e o persoană afabilă, cu multă bunăvoință și interes în înaintarea învățământului și recunoscut ca sprijinitor al intereselor învățătorimei.

Inteligenți din comunele vecine, inteligenți fruntași, părinți și alți iubitori de școală din Nepos, au luat parte la această sărbătoare școlastică.

Examenul s'a început la 8 ore a. m. cu circa 37 școlari prezenți. Copiii inteligenți, cu fețe senine, îmbrăcați în haină de sărbătoare. Sala era gust decorată cu frumoase cununi de flori, verdeață, și cu felurite lucruri de mână afeșate dela această școală. Toate dau un aspect de sărbătoare.

Buna disciplină, declamările succese, cântecurile armonioase, răspunsurile bune, corecte a micuțelor din toate obiectele de învățământ, au dat succesele cele mai multumitoare. Zeloasa învățătoare d-șoara Virginia Grivase a dat și de astă dată dovadă, că e conștie de această nobilă

frumoasă chemare, ce numai spre laudă îi poate servi.

Bune și precise răspunsuri au dat și elevii clasei a II. și III-a, în cari au fost prezenți vre-o 70 școlari. Domnul Andron Petri a dovedit, că și în decursul acestui an a satisfăcut pe deplin dătorințele lor.

Tot astfel d. Petru Rognean cu cl. IV. și VI, în cari au fost prezenți vre-o 60 elevi. După un plan bine prelucrat și după o programă bogată școlarii au dat răspunsuri peste așteptare.

Din cuvintele de deplină îndestulare a administratorului vicarial și a delegatului reu. „Mariana”, adresate corpului didactic, din mulțumirea părinților și a publicului de față rezultă, că corpul didactic dela această școală a satisfăcut tuturor așteptărilor și că școala din Nepos ocupă un loc între școlile de model din ținutul nostru.

Nu pot trece cu vederea lucrurile bune și frumoase observate în această comună și să nu amintesc jertfele, ce poporul le aduce pentru biserică și școală.

Deși Nepos e o comună nu prea mare, dar e o comună regulată, cu case solide, frumoase și în bună rânduială, cu clădiri economice corespunzătoare. Dovadă, că în această comună locuiesc oameni harnici, iubitori de regulă, cu conducători bravi. Biserica nouă, mare, frumoasă. Școala asemenea nouă, cu etagiu, cu trei sale de învățământ și cvartir pentru învățători, provăzută cu cele de lipsă, după recepințele moderne. Casă comunală în stare bună, etc. etc.

Această comună e fericită a avea în frunte pe preotul d. Gheorghe Moldovan, care cu înțelepciune, paciință și multă tactică conduce afacerile acestei parohii. Are învățători buni, deștepti și harnici. Primărie bună. Notarul comunal, d. Vasile Chibulcutean, un om foarte cinstit, — model de om de omenie și hărnicie, — nu numai că lucră pe calea administrației politice pentru binele comun, dar a dat și dă mult sprijin și în afacerile bisericesti și școlare.

Prin astfel de conducători o comună nu mai înflori și înainta poate, spre fala neamului.

Dea bunul Dumnezeu, ca în fruntea tuturor comunelor noastre să avem astfel de conducători conștienți, cari trăind în pace și bună înțelegere — durere, în multe comune lipsește — să lucreze spre binele, luminarea și înaintarea poporului român.

Coresp.

DIN ROMÂNIA

SCRISORI DIN BUCUREȘTI

Deschiderea salonului oficial — Alegerea de la Teatrul Național — Sosirea M. S. Regelui în Capitală — Broșura d-lui Vaida-Voevod

București, 9 Mai st. v. Eri s'a deschis, la Ateneu, salonul oficial. Salonul oficial nu este o organizație artistică cu tendința de a oficializa arta. Nu. Salonul oficial este expoziția anuală de pictură, care se bucură de auspiciile ministerului de instrucție.

La deschiderea salonului au asistat A. S. R. Principesa Maria, care s'a arătat totdeauna a fi o entuziastă protectoare a artei, și d. C. Arion, ministrul instrucției, un foarte fin cunoscător de artă.

A fost o adevărată sărbătoare artistică această inaugurare. De altfel, ca o dovadă de progresul enorm pe care l-a făcut în ultimul timp gustul și priceperea de artă la noi, atât deschiderea salonului cât și inaugurarea expozițiilor anuale ale „Tinerimei artistice” sunt așteptate cu mare nerăbdare de elita și intelectualii noștri.

A vorbit, cu prilejul deschiderei salonului d. Mirea, președintele juriului, arătând lipsurile mari ale vieții noastre artistice și progresele reale săvârșite încet-încet de arta noastră, grație

sforțurilor și sacrificiilor artiștilor. D-lui Mirea i-a răspuns d. C. Arion îndemnând la muncă pe artiști și aducându-le aminte principiul lui Ingres că „Desenul este probitatea artei”.

După aceea A. S. R. Principesa Maria, împreună cu publicul select asistent au vizitat expoziția.

Relevăm, printre alte bucăți artistice, *Christ pe cruce* de d. Serafin, *La sfat*, de d. Teodorescu-Sion, ș. a.

*

Capitala e în fierbere. Bulevardul Academiei plin de tribune. Stradele împodobite cu drapele. Pe fețele tuturor militarilor lucrește o rază de mândrie.

Măine armata română va defila înaintea statuii lui Mihai Viteazul și a regelui Carol, pentru a comemora treizeci de ani dela proclamarea regatului român.

În vederea acestor serbări naționale, M. S. Regele, care se afla la Constanța, a sosit în Capitală aseară la orele 7 și jumătate.

*

Dupăcum se ște, d. Al. G. Florescu, noul ministru al României la Atena, era și membru în comitetul Teatrului Național, ca reprezentant al autorilor dramatici.

Prin numirea d-sale într'un post diplomatic peste graniță, un loc a devenit vacant în comitetul teatral. În consecință, autorii dramatici au fost convocați ieri la orele 11 dimineața la Teatrul Național ca să aleagă trei dintre ei, din care ministrul instrucției va numi un membru.

Alegerea s'a făcut sub prezidenția d-lui I. C. Bacalbașa. Au fost aleși d. Iacob Negruzți, președintele Academiei Române, G. Ranetti și Cincinat Pavelescu.

E probabil, că ministru va numi pe d. Iacob Negruzți.

*

Crâmpetele publicate de „Românul” din broșura d-lui Vaida, asupra politicii nefaste pe care o face azi „Tribuna” au stârnit o unanimă indignare în toate cercurile. Ziarele reproduc părțile apărute în „Românul”. Toată lumea comentează în mod foarte puțin plăcut pentru „Tribuna” destăinuirile interesante menite a arunca o lumină definitivă asupra vinovatelor uneltiri ale acestui ziar.

E păcat însă, că nu s'a trimis din primul moment tuturor ziarelor această broșură, căreia este spre folosul cauzei bune românești să i-se dea cea mai largă publicitate.

Bucuresteanul.

SCRISORI DIN IAȘI

Iași, 8 Maiu 1911.

O întrunire publică a avut loc astăzi în Iași. Studenții universitari indignați peste măsură de campania necinstită ce se duce în contra instituțiilor țării și oamenilor de valoare de presa Jidanilor și jidoviților, au convocat pe cetățenii în sala Partia. Motivul care i-a determinat acum își are explicarea în atacurile infame ce se duc în contra profesorului A. Cuza și naționaliștilor în genere și cari s'au dat pe față cu ocazia judecării procesului de calomnie dela 2—4 Maiu, cunoscut de cetitori prin darea de samă comunicată la timp.

A prezidat d. N. Ionescu G. vora student-doctorand în medicină.

După ce au vorbit mai mulți studenți: Rădulescu, Iamandi, Ifrim și cetățeanul Orest Panu, s'a votat o moțiune, prin care se declară că se dă ultimul avis Evreilor de a înceta campaniile nedrepte și batjocoritoare pentru neamul nostru, altfel se vor lua cele mai drastice măsuri în contra lor.

Apoi ieșind din sală cetățenii cu studenții în frunte au mers în ordine desăvârșită și au manifestat.

*

Altă manifestație.

— Acum câteva zile, o tânără — Veronica Popovici, se sinucide în împrejurări tragice în afară de oraș. În hainele sinucigașei se găsește fotografia unui respectabil preot catolic de aici numit Weber.

Se dovedește în urmă că între numiții au existat relațiuni amoroase, că tânăra fată rămăsese gravidă și că preotul la aflarea acestei știri o părăsește. Acesta pare a fi motivul desperatului act.

Episcopul catolic dela Iași ia măsuri contra preotului vinovat și-l oprește de a mai celebra serviciul divin. Însă credincioșii protestează și cer ca preotul să nu fie oprit. Dar fiindcă episcopul nu cedează, eri seară se adună un mare număr de catolici și fac o demonstrație sgomotoasă la locuința S. S. amenințând încă a se deda la acte violente. A fost nevoie de intervenirea poliției pentru a risipi pe manifestații.

Se vorbește că o misiune va fi trimisă la Papa pentru a cere o intervenire în favoarea preotului.

V. E. T.

Desideriu Bánffy

A murit Bánffy Dezső. Vieța publică maghiară din deceniile ultime a pierdut cu dânsul una dintre figurile sale cele mai interesante, mai remarcabile și mai șovine.

Odinioară stăpânul atotputernic al Ungariei, în fotoliul său de premier a inaugurat cea mai reacționară eră de guvernament. Violent terorist, samavolnic, brutal de neînchipuit a fost reprezentantul celui mai refractar și intolerant șovinism maghiar. Disconsiderând chiar cele mai elementare principii de drept, cu un tupeu nemaipomenit a cercat toate mijloacele, ca să amuțească glasul presei libere, a oprit întrunirile publice și îndeosebi noi, desmoștenitele naționalități am simțit despotismul fără margini al acestui dictator, căruia îi revine meritul celor dintâi alegeri „Constituționale” în înțelesul de azi al acestui cuvânt. Temnița, sulțile jandarmilor, presiunea nelimitată a administrației, gloanțele și patul puștei, toate mijloacele cele mai drastice de a sufoca o manifestație a voinței obștești le vedem în toată temeritatea lor, când auzim faimosul nume al lui Bánffy Dezső.

Cel mai temut oligarh însă în curând a fost dat la o parte. Luptele de partid, frecările personale, ambiții jignite pe de o parte, pe de altă parte declararea tot mai pronunțată a principiilor democratice i-au subminat puterea. „Sdrobitorul de naționalități” cu toată presiunea, cu întregul său aparat de terorizare și în ciuda tuturor sforțărilor adus în impas cu provocarea „exlexului” la 1899 a fost delăturat dela guvernare.

De atunci Bánffy „sdrobitorul de naționalități” temutul de odinioară s'a schimbat mult, dar nici odată n'a reușit să se avânte de pe planul al doilea. Cuvântul său n'a mai avut aplombul de odinioară și glasul său n'a mai avut echou. Dar despotul de pe vremuri n'a încetat nici pe un moment să desnădăjduiască. Ii era prea dragă puterea, câtă batjocură și câte reproșuri să fi suferit în urma ei, decât să nu o do-rească ferbinte, să nu o aștepte cu ardoare.

Dar soarta a fost crudă. Nu i-a hărăzit această fericire. Bánffy Dezső a murit azi Miercuri dimineața la ora 2 și un sfert după o boală cumplită și îndelungată în Budapesta.

Înmormântarea va avea loc Vineri la ora 3 p. m.

Sic transit gloria mundi!

Balázs Péter, *arhitect.* Arad, B) Választó-utca 21.

Face planuri și execută orice lucrare în branșa aceasta în modul cel mai conștientios pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Litere — Arte — Științe

FRAGMENT

Tremurând, pe gât îți curg
Firele de păr și-ți fac
Unde de iubire —
Parcă un zefir de-amurg
Ar înfiora un lac
Printr'un val subțire.

Mlădiindu-ți micți pași
Te rîdici în pat suflând
lute 'n lumînare...
Cupido, la geam, gingaș,
Te privește, 'n arc punând
Duleea cugetare.

Drept în sufletu-ți curat
Va fiți, de-'i adormi...
Și în dimineață,
Cugetând la ce-ai visat,
Vei începe, a simți
Ce înseamnă-o vieață.

Hiacint.

Glipe

De: Adagio.

Norocul.

În sufletul orașului mare. În mijlocul furnicarului disperat, împrejmuț de zgomotul circulației neconținute, zdrențos cu pași trăgnați și cu privirea obosită se târaie un biet om. Un tablou al mizeriei grele.

Deodată i-se înseninează fața — o potcoavă !! — între șinele electricului.

Iată ciasul norocului său!

Se pleacă. Vrea s'o prindă — norocul lui ! — aici ! — un strigăt, un țingănit de clopot și un țipet dureros. —

Electricul l'a prins și l'a zdrobit.

*

A fost

Pe o bancă brună a parcului șed două fete vremuite, fiecare intensiv ocupată cu împletirea ciorapilor pestriți, ce le spânzurau dintre degete. Una cu un suris îndestulit, iar cealaltă cu o morositate pe față nuansată de zbărcituri adânci.

Un echipagiu tras de doi corbi le zboară pe dinainte. Pe capră un vizitiu ras și 'n ținută excepționabilă. În trăsura o damă de o eleganță provocător de bătătoare la ochi...

Trăsurile prietenoase a bătrânei de pe bancă se înseninează și mai mult, și lacrimi de bucurie îi umplu ochii.

„Ionul meu! — cum șade fecioru' colo sus pe capră. — Și o damă atât de faină, elegantă ! — Oare cine ar putea fi !? —

Un oftat adânc se luptă din peptul apăsător al celeilalte.

„Că acum ce e? — nu știu; odată însă a fost fata mea !“

*

Odată.

O stradă liniștită, pe care se află și oficiul de matriculare.

Dimineața, la orele zece, vine un grup mic. Patru inși

Înainte o păreche. El — în șvarț și cu cilindru, de braț cu o ființă tânără și gingașă îmbrăcată de sărbătoare. — Ea, privește înduioșată la el, care o răsplătește cu o glumă interesantă. Ambii par așa de fericiți — atât de veseli! —

După ei pășesc martorii căsătoriei, maiestosi și sărbătorești, doi domni mai în vârstă, deosemena în negru.

— Îndestuliți și — demni. Pe fața acestor patru oameni se oglindește o rază de noroc, a cărui reflex le luminează pasul, pe care-l încearcă în viață.

Deodată — o larmă, gălăgie mare, umple pacea străzii liniștite. Pe ușa unei pivniți cu zarzavaturi se năpustește o femeie tânguindu-se în lacrimi. Înjurăturile și blăstămii bărbatului răsună mereu din suteran în urma ei. — Și ea a urmat — odată — nu demult acel drum plin de speranță.

*

Fericirea.

Un vizitiu târâie o coșară de drum pe scări în jos. Domnul Răgușan zăvorește ușa coridorului, pân' ce doamna în mantaua de drum mai sună, în grabă, înc'odată vecinei sale, care îi și deschide. Băiatul mic al ei privește curios de după mamă sa.

„Da plecați acu' ? Așa, unei părechi fără copii totuși îi este bine, ce-i asemenea nouă trebuie să rămână acasă — școala — paralele — aceste sunt piedecile“.

„Da, dragă Sinca, am voit numai să-ți zic înc'odată adio. Am încuiat cușcuva și plecăm în lumea largă. — Unii oameni trebuie să-și caute norocul și fericirea acolo, unde o află — și acu' rămâi cu bine!“

„Afară, în străini! trebuie ca să-și caute fericirea“, se cugetă doamna Sinca în sine, dând din cap și privind cu dispreț în urma celei ce aleargă 'n jos pe scări. Fericirea?! noi o avem acasă! — și își netezește zâmbind copilul său blond, care privia dulce la mama în sus.

Din viața furnicilor

Încă de foarte tânăr simțiam adeseori o bucurie dulce, liniștită să-mi iau în buzunar câte o bucată de slănină și una mai mărișoară de pâine și să mă înfund în câte un desigur răcoros al pădurii însoțit cel mult de vr'o carte bună. Culcat pe covorul bogat de verdeață al pădurii, îmbătat de mirosul florilor, ascultam concertul păsărilor și sufletul mi-se scâldea într'o plăcere, într'o bucurie de nedescris. Odată îmi aduc aminte cum șezând lungit în iarbă, o căprioară veni până aproape de mine și când mă zări, își aținti privirea caldă asupra mea. Atâta blândețe, atâta înțelegere se revărsa din ochii ei mari, încât chiar să fi avut pușcă, nu m'ar fi lăsat inima să atentez la viața ei. Ședeam cu bărbia răzimată în podul palmelor și o priviam cum păștea iarba fragedă și mă gândeam cât e de egoist, de răutăcios omul, jertfînd pentru plăcerea sa de un moment atâtea vieți nevinovate! Aceasta dragoste pentru natură mi-a rămas și azi, decât, că acuma nu mai am pădure, ci trebuie să o mulțumesc cu mijloace mai modeste plimbându-mă în orele libere pe câmp. Este una din cele mai plăcute variații să te cobori, — mai ales în momente, când viața de toate zilele cu patimile și mizeriile ei mănuște devine respingătoare, dușmăniile, falșitatea și prostia omenească te disgustă, — în lumea umilelor necuvântătoare, cum le-a botezat un scriitor înțelegător. Nu se cere decât să o faci cu drag și te vei simți răsplătit.

Era într'o după amiază caldă către seară. Eșisem să mă recreez după căldura moleșitoare a zilei și mă îndreptai spre „parcul“ nostru. Un intravilan mare, pe care e zidită biserica și sămănat cu luțernă. Într'un colț al intravilanului o grupă de câțiva copăcei formând un fel de dum-

brăvioară strătăiată de cărări șerpuitoare, — pe lângă un pic de bunăvoință le-am putea numi „englezești“, — și dacă această bunăvoință am anticipa-o și pentru micuța dumbravă, — suntem în parc. Imi aprinsesem o țigaretă și colindam fumând, a lene pe cărările umbroase ale parcului. Mergeam așa în neștire, ușor la suflet și eram mulțumit, fără să-mi dau seamă anume, care-i pricina acestei mulțumiri?, când apucând o cărare lăaturalnică, îmi atrase atențiunea un lanț viu, așternut de-a curmezișul drumului.

Erau o mulțime de furnici, unele veneau, altele se duceau cu mișcarea aceea sigură, ce le caracterizează, sămănând mai degrabă a plimbare decât a drum zorit, care însă observată bine este umbletul bine chibzuit al celui ce știe ce vrea. Eram din cale afară curios să știu ce scop are acest umblet? De unde vin? Unde merg? După puțină cercetare aflai, că vin de pe un arbore și dispar de cea parte într'un furnicar ascuns în iarbă.

De oare ce nu aveam la mine sticlă măritoare nu putui constata, de se întorc încărcate ori ba. trebuia deci să mă mulțumesc a le observa din alt punct de vedere. Mergeau frumos, în ordine, fără să se îmbulzească și rar se întâmpla să se oprească și și atunci nu două, ce aveau aceeaș cale, ci venind din direcții opuse! Nu am putut observa, ca vr'una să facă calea jumătate și după ce s'a oprit să se întoarcă din cătrău a venit.

Cu dunga ghetei făcui un șanțuleț destul de adânc și de lung în pământ și le tăiai astfel calea. Și de-o parte și de alta a răvașului furniciei veni până la răvaș, și apoi se opriră brusc. Această nemișcare ținu însă foarte puțin, ajunseră altele, cari asemenea se opriră speriate par'că. Cele de mai nainte se întoarseră repede cu o mișcare, ce se deosebia foarte mult de mersul liniștit și sigur de până aci și plecară în direcțiunea de unde veniseră. Pe lângă ele se adunară multe altele. Se produce un fel de încurcătură între furnici, căci vedeam cum se mișcă de colo până colo, par'că și-ar fi pierdut capul.

Tot atunci am observat și între furnicile, cari erau încă departe de încurcătura dela șanțuleț, un fel de neastâmpăr, veniau mai zorite, iritate. Evident, că pe o cale oarecare și acestea aflaseră de evenimentul îngrijitor. De cealaltă parte a șanțulețului, aceeaș încurcătură, aceeaș alergare în dreapta și în stânga. Unele furnici, — de bună seamă dintre cele mai bătrâne, — apucară calea dealungul șanțului spre a-l încunjura.

Se aleseră două, cari se încumetară să treacă, — cu mare precauțiune, — de cea parte. În vremea cât au zăbovit acestea dincolo, o altă grupă de vr'o 3—4 furnici apuca pe urma celor dintâi. De pe celalalt țărm încă se porni o grupă de vr'o 3—4 furnici și încet-încet ordinea și liniștea se restabili între ele, continuându-și calea în rânduiala de mai nainte. Din cele văzute, — dar și cu alte ocazii am făcut experiențe și la alte animale, — am ajuns la convingerea, că de fapt furnicile au darul ne numai de a-și comunica una alteia experiențele făcute, ci ele sunt în stare să deștepte și invers să înțeleagă aceea, ce preocupă pe una dintre ele. John Lubbock, care a studiat în mod sistematic viața furnicilor, cu deosebire a unui soi *atta testaceopilosa* descrie în mod foarte intuitiv rezultatul foarte interesant al cercetărilor sale. Nu e însă nevoie să ne provocăm la Lubbock spre a dovedi, că foarte mulți oameni sunt, cari privesc cu ochi omenești și nu totdeauna de stăpân tiran la necuvântătoare. Marii scriitori au avut întotdeauna într'un colț ascuns al inimii lor loc și pentru interesul, mila față de animale. Cine a citit d. e. minunatele descrieri „Calul“ sau cele-

Magazina fabricii de postav

Arad, piața Szabadság Nr. 17.

310 cm. stofă de lână curată pentru un rând de haine costă ::

Cor. 12—16—20—25.

Numai în provincă trimitem modele

Leichner și Fleischer.

alte bucăți de acest gen ale d-lui Gârleanu și are însuș un pic de talent de observare și bunăvoință, îmi va da dreptate, că multe-multe momente frumoase, duioase chiar sunt în viața nevântătoare a lor.

Iunius.

INFORMAȚIUNI

Arad, 11 Maiu v. 1911

De-ale noastre.

Pelerinaj la Prislop. P. S. Sa d. episcop dr. V. Hossu al Lugojului a plecat Vineri la Hațeg, de unde conduce pelerinajul la icoana de minuni făcătoare dela vechea mănăstire a Prislopului, restaurată acum de nou.

Românii la concursul internațional de scrimă. La concursul internațional de scrimă cu sabia, care s'a ținut în Viena, echipa română a fost clasată a 4-a.

Exame școlare în Boiuș. Examenele verbale de maturitate se vor începe în 3 Iunie.

Examenele de clase private în gimnaz vor fi în 13—14 Iunie.

Asemenea și examenele private în școala civilă de fete vor fi în 13—14 Iunie.

† **Andrei Medan de Măgureni** fost asesor, protonotar al districtului Cetății de Piatră, președinte la sedria orfanală și fost deputat dictal a încetat din viață în 18 Maiu a. c. st. n. la 3 ore a. m. în anul 87 al etății și 45-lea a fericitei sale căsătorii, după un morb îndelungat fiind împărțat cu sf. sacraminte ale muribunzilor. Osemintele scumpului defunct s'au așezat spre vecinică odihnă în 21 a. l. c. Dumineca d. a. la 2 ore în cimitirul gr. cat. din Șomcuta-mare, iar sf. liturgie pentru repausul nobilului suflet s'a celebrat în 22 a. l. c. la 9 ore a. m. în biserica parohială din localitate. Fie-i memoria binecuvântată și țărna ușoară! Pe defunctul îl deplâng jalnicii: Văd. Eleonora Medan Pap de Kpni. ca soție. Dr. Iuliu Olsavszky, ca ginere. Letiția m. Olsavszky, ca sora. Valeria și Andrei ca nepoți.

Adresăm întristatelor familii profundele noastre condoleanțe.

Sfințire de steag. Măestrii călțunari din Lugoj, conduși de dorul a înfrumșa sfânta biserică cu un steag, simbolul profesiunii lor, merit a fi purtat de membrii acestei profesiuni la toate actele solemne bisericesti, și-au făcut un steag în preț de 2300 cor. și 4 mașale în preț de 320 cor., a căror sfințire va avea loc în 22 Maiu (4 Iunie) 1911 în biserica română gr.-or. din Lugoj. Nașa steagului este d-na Sofia Laios.

— **Logodnă.** Gabriela Gherlan și dr. De-metriu Mangra, fidașți.

Târg de țară. Târgul de vite în Sebeșul-Asesc (Szászsebes) va fi în 30 și 31 Maiu n. **Magistratul orășenesc.** Felicitări!

O nouă invenție românească. Domnul Petru Simion, funcționar la institutul de credit și de economii „Albina“, Sibiu, a inventat un aparat pentru aflarea intereselor dela oricare capital, prezent și zile. Aparatul acesta are forma unei case, cu suluri și coale de interese. Manipularea aparatului este dintre cele mai simple, putând afla ajutorul lui într-o clipă interesele dela oricare capital și pe oricare timp. Aparatul inventatorului a botezat „Dobânda“.

Aparatul este pe cale a fi brevetat și va face servicii excelente în special institutelor de bani, unde calcularea intereselor joacă un rol atât de important (R. E.)

Aviz abonenților „Bibliotecii Poporale“ a Asociației. Ne vedem îndemnați a ruga pe P. T. abonați, ca să fie cu considerație la multe greutăți ce a trebuit să întâmpinăm la pornirea acestei noi lucrări. Nu în nepăsarea noastră, ci în cea lucrului trebuie deci căutată cauza micilor irregularități ivite în decursul expediției numeroare apărute până acum.

Până acum au apărut trei numeri, cari au fost trimiși tuturor abonenților. Nr. 4 și 5 apare într-o singură broșură, de unde provine și întârzierea de-o lună — și se va expedia în zilele din urmă ale lunii lui Maiu.

Rugăm deci pe toți abonenții să fie în așteptare, căci în zilele viitoare vor primi și nrul 4—5, iar de aici încolo în fiecare lună broșura făgăduită. *Sibiu în 9/22 Maiu 1911. Administrația „Bibliotecii Poporale“ a Asociației.*

Din patrie.

Disolvarea „Cercului Galilei“. Cât de refractară a fost societatea aceasta a libertății în toate manifestațiunile ei, atât de năprasnic îi este sfârșitul. Insaș foaia francmasonilor „Világ“ aduce știrea destul de senzațională despre deciziunea ministrului președinte contele Khuen-Héderváry de a disolva această societate viguroasă și cu toate aberațiile ei tinerești folositoare în multe privințe.

De multă vreme nu privește ministrul cultelor încredințat cu supravegherea acestei instituții culturale, activitatea ei prea liberală. Pentru a provoca reacțiunea distructivă, i-a fost deci de-ajuns cercului „Galilei“ inscenarea scandalului din săptămâna trecută, cu prilejul inaugurării statuei palatinului Iosif, care s'a săvârșit cu ceremonialul catolic. Această acțiune refractară i-a cauzat dezastrul. Ministrul cultelor a prins momentul, insistând pe lângă premierul în acelaș timp și ministru de interne ca să dea ordinațiune pentru disolvarea „Cercului Galilei“. Pe când au apărut aceste orduri probabil ordonanța ministrului de interne e executată, cercul „Galilei“ nu mai există.

Inregistrăm acest act semnificativ al guvernului, nu doar' că am fi de acord cu asemenea sufocare a libertății de gândire, ci notificăm această samavolnicie reacționară a guvernului maghiar, susținător al ideii de „stat unitar maghiar“, bănuind, că motivul adevărat al desființării acestei societăți este acțiunea pentru rezolvirea definitivă a chestiunii naționalității, primită de sociologul Oscar Jászi și sprijinită de Milan Hodzsa.

Patricid. La periferiile Ungariei sunt dese comune, cari de treizeci de ani și mai bine nici urmă de medic nu au văzut, dovadă elocventă despre grija neadormită a administrației cu care năzuește de a ameliora starea sanitară deplorabilă ce grăsează în țara noastră. Pe necroscopul îl face că: un țaran încredințat cu acest oficiu, care însă de sine înțeles în cele mai multe cazuri nici cauza morții nu o poate constata.

Astfel se poate ca înveninat unul se fie în protocolat ca mort din cauza ftiziei. Un caz semnificativ e următorul:

Trecuse jumatate de an dela moartea subită a proprietarului *Gheorghe Peics* din Szállás (Ungaria de sud) și comuna întreagă credea, conform constatării necroscopului, că Peics a murit de o lovitură de cal.

Alaltăieri procuratura a primit o epistolă anonimă, în care cineva denunță pe Stefan fiul lui Peics, de asasin al tatălui său, ucigându-l cu o singură lovitură de măciucă.

Procuratura îndată a dat ordin să-l aresteze. Patricidul s'a adevărat recunoscând însuș la insistența (?) jandarmilor că a omorât pe tatăl său.

Acestea însă puțin îl interesează pe d. Tisza. Dânsul e preocupat de alte probleme mult mai sublime, decât să stăruie pentru înmulțirea medicilor, de cari chiar — Biharia d-lui are mai mare nevoie.

Judecata poporului. În lipsă de dovezi Tribunalul din Chichinda-mare a sistat procedura criminală în contra lui Lazar Kondan, bănuind cu asasinatul proprietarului Petru Ghilezan din Papd.

Consătenii lui Kondan însă, adânc convinși de vinovăția lui, văzându-l eliberat s'au scandalizat în așa măsură, încât apărând Duminecă în birt, l'au atacat și ucis pe loc. Pentru des-coperirea făptuitorilor criminali s'a pornit anchetă severă.

Diverse

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, al „Reuniunii meseriașilor români din Sibiu“, au mai dăruit: In-vățacelele atelierului de croitorie al d-nei Paraschiva Oprișan și învățăceii atelierului de pantofărie al fraților Mihălțean, din venitul curat al unei reprezentații teatrale, date în reuniune, 1 cor.; Ioan Voicu, sodal rotar, 50 bani, Aron Suciu c. și r. locot. auditor, în amintirea tatălui său, 1 cor., dr. I. Lupaș, protopresbiter, pentru finul său Ciprian, fiul parohului dr. D. Borcia (Săliște), 1 cor., Vasile Hențea, par. (Sărăsău), Daniil Chirilă, par. (Cârna), câte 50 bani, I. Mariu, par. (Răusadului), 1 cor., Victor Păcală, prof. sem., 20 bani, Const. Popp, director de tip. (Făgăraș), Petru Simtion, librar, Nicolae Bratu, proprietarul „Foaiei Poporului“, câte 50 bani, G. Dobrin, inv. penz. (Bucium), 20 bani, I. Cosma, notar (Ludoș), 80 bani, D. Căian, pantofar 1 cor. Ios. Marcu sen., pardositor cor. 185, Com. Ban, curelar (Poiana), 1 cor. L. Vasiu, inv. zugrav, G. Cocovean, inv. zidar, câte 50 bani și G. Șonea, inv. cismar, 25 bani.

La fondul dr. d. P. Barcianu pentru ajuto-rarea calfelor fără lucru, al „Reuniunii meseriașilor români din Sibiu“, au mai dăruit:

Zevedeu Mureșanu protopresbiter 50 b. Victor S. 20 bani, Adrian Dan învățăcel lăcătuș 50 bani, Aurel Bratu prof. sem. 20 bani, V. Pleșa inv. lăcătuș 50 bani, Samuil Petrașcu croitor Paris 1 cor. Aron Telea, Ioan Gergel, învățăcel lăcătuș câte 50 bani și Viorica Tordășianu 10 bani.

Mulțămită publică. Pentru realizarea scopului frumos a „Tovărășiei școlare“ din Caransebeș de a face cu elevii institutului teologic excursii prin străinătate, au intrat încă următoarele dona-țiuni:

Dr. Gheorghe Dobrin avocat 21.40 cor. Titu Hațeg avocat 10 cor. dr. Pavel Oprișan profesor, Petru Bernaz preot, dr. Petru Madiu, Est. Barbulescu, Nicolae Franțiu câte 5 cor. Ioan Meda preot 4 cor. Emanuil Pirtea preot 3.20 cor. Gheorghe Cătană învățător 3 cor. Elena Pirtea 2.20 cor. dr. Virgil Nemoian medic 2.10 coroane, Liviu Biro, Isaia Popovici preoți, Milos Milyeovics, Mihail Tampa, Const. Popoviciu, Andrei Meda, Nina Meda câte 2 cor, dr. Petru Barbu 1.60 cor. d-na Florica Șușoi 1.50, Ruja Meda 1.10, Pavel Boieriu, Cornel Biro preot, Ilie Imbrescu preot, dr. Iuliu Petroviciu, Gheorghe Balota, Romul Popoviciu, dr. Aurel Ciupe, N. Ivanescu, Ioan Vidu, dr. Gheorghe Ember câte 1 c., d-na Lia Ancușa 56 bani, Gheorghe Noaghea 40 bani.

Dela frați

Jubileul bisericii gr.-cat. din Cleveland, O. Cine n'a auzit încă de marea serbare ce se va ține cu ocaziunea jubileului de 5 ani al primei biserici române de pe pământul Americii? Tă-turor fraților de pe acest continent, cu bucurie le vestim din nou, că biserica noastră „Sf. Helena“ din Cleveland, O., a pășit în al 5-lea an al existenței sale, care se va serba în 21 Maiu st. n. 1911. E de mare importanță pentru întreg românismul această serbare, căci dela întemeierea ei a început viața socială și culturală a Românilor emigrați.

Cu acea ocaziune se va preda renumita piesă dramatică: „Horea, Cloșca și Crișan“, care piesă în patrie a fost oprită, dar nici aici n'a mai fost jucată încă.

La această serbare frumoasă am invitat toate parohiile române din America, ca cu concursul lor să înalțe nimbul serbării.

După jubileu vom tipări o carte frumoasă despre viața religioasă-culturală a Românilor emigrați și în special istoricul bisericii noastre, dela întemeierea ei până astăzi.

În cartea aceasta se va cuprinde și numele acelor frați, cari au ajutat biserica noastră în decursul acelor 5 ani. E lucru frumos a-ți face datoria de creștin și pe aceste plaiuri și câtă

bucurie poate avea ori și cine, care din munca lui poate da ceva și pentru mărirea lui Dumnezeu, ca semn de mulțumită pentru binefacerile primite.

Toți frații Români cunosc ce sarcini grele apasă bisericile noastre, cari se susțin numai din mila celor binecredincioși. Fiecare știe, cât trebuie să alerge și să asude un preot cinstit, ca să-și vadă biserica înaintată și susținută cinstit.

Mulți vor avea cunoștință cumcă eu subscrisul, pentru susținerea bisericeii și pentru valoarea cinstei neamului nostru, am colindat după milă pe la casele fraților Români și despre banii aceia mi-am dat seama cinstit, înaintea comitetului și a publicului român.

Mulțumită simțului de jertfă a multor frați, am putut să solvim o parte bunicică din datoria bisericeii. Dar mai avem încă multă, încât fără ajutor din afară vor mai trece încă mulți ani grei peste biserica noastră.

E ocazia binevenită ca să-și arate fiecare Român dragostea lui față de biserică, prin un mic dar ce îl va trimite cu ocaziunea jubileului.

Numele tuturor binefăcătorilor va fi pus în cartea care în curând va apărea și pentru fiecare vom ținea o sfântă liturghie.

Cu durere văd că, alte neamuri străine, precum Jidovi, Unguri, etc. se îmbogățesc din sudoarea Românilor și oare noi să nu fim în stare să ne salvăm bisericile?

Sus să avem inimile și să ne luptăm cu drag pentru neamul nostru!

Toate ofertele să se trimită pe adresa: *Rev. Aureliu Hațegan*, preot român gr.-cat., 1367 W. 65 str. *Cleveland, O.*

Solemnitatea dela fundațiunea „Carol“. Luni la orele 11 dim., a avut loc la Fundațiunea Universitară Carol I., solemnitatea anuală obișnuită.

Au asistat d-nii C. C. Arion, ministrul instrucțiunii publice, I. Kalinderu, Pangrați, rectorul universității, profesorii universitari Onciu, Burileanu, Boroianu și I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei.

D. *Pangrați*, rectorul universității, luând cuvântul, a arătat că toți trebuie să aducă omagiile lor de recunoștință fondatorului acestei instituții, care pe lângă bibliotecă sa, procură burse și dă diferite ajutoare. Arată importanța unei biblioteci ca aceasta și spune că de câtă-va vreme numărul cetitorilor e așa de mare, încât localul a devenit neîncăpător.

D-sa termină aducând mulțumiri M. S. Regelui.

D. *Tzigara-Samurcaș* a citit darea de seamă a anului trecut, arătând cum a sporit numărul cărților din bibliotecă, cât și numărul cetitorilor. În acelaș timp a exprimat câteva desiderate pentru propășirea instituției și a expus situația ei financiară.

D. C. C. *Arion*, ministrul instrucției publice, spune că trebuie să mulțumim fondatorului instituției, administrației pricepute a instituției cât și studențimei care a priceput importanța bibliotecii.

Arată și d-sa importanța unei biblioteci, care procură cultura generală, necesară oricui și termină spunând că în calitate de ministru al învățământului, e silit să ridice universitatea cât mai sus și să protejeze pe toți aceia cari se adăpostesc sub aripile ei.

Studenții universitari cari se aflau în mare număr, au aplaudat cu entuziasm toate cuvântările de mai sus.

Părerile Reginei Elisabeta despre moda femeiască. O revistă germană a făcut o anchetă asupra modei femeiești. Între alte răspunsuri primite de această revistă, este și unul datorit M. S. Reginei Elisabeta. Iată cum se pronunță Suverana României în această chestiune:

„Femeea trebuie să se îmbrace după aptitudinea și fizicul rasei. Francezele trebuie să poarte rochii colorite și pălării mici. Germanele să-și acopere capul cu voal și îmbrăcămintea trebuie să fie largă. Englezoaicele pot pune o pălărie mare, dar rochia colantă. Nu trebuie niciodată să do-rești să sameni cu bărbații.

Coafurile cele mai simple sunt cele mai bune: tresele lungi sau coafura à la grecque.

Bijuteriile nu convin decât în salon și încă în mod discret. La bătrânețe trebuiesc cu totul părăsite.

Femeea nu trebuie să regrete nici frumusețea nici tinerețea: lucrul și gândirea există spre a face să uiți aceste perdeni“.

Vizita M. S. Reginei la Euxinograd. Știrea dată de noi, scrie „Universul“, relativ la vizita M. S. Reginei la Euxinograd și Varna, se confirmă.

Regina va pleca din Constanța la Varna, Vineri, 13 crt., pe vaporul „România“ și va sta acolo, ca oaspete a Suveranilor bulgari până Duminecă, 17 crt., când se va înapoia în localitate.

Infiorătorul fratricid din Fălcium. Frații Eugen și Gh. Paladi din Duda, în România, trăiau de câțiva timp în certuri din cauza unui pă-mânt.

Alaltăseară Gheorghe Palade s'a dus la frate-său acasă și de acolo au plecat amândoi la via lui Eugeniu, de pe malul pârăului Pecea.

La vie frații s'au luat din nou la ceartă, care degeneră apoi în bătaie.

Eugen, înfuriindu-se și fiind și mai puternic, puse mâna pe o săpă și mai înainte ca Gheorghe să se fi putut apăra, i-a dat câteva lovituri puternice în cap, lăsându-l mort pe loc.

Când a văzut ce a făcut, de frică să nu fie descoperit, a săpat o groapă la capătul viei, în care a pus cadavrul fratelui, acoperindu-l cu pământ.

Niște locuitori, trecând ieri dimineată pe lângă vie, au observat urme de sânge și groapa și bănuind ceva, au anunțat autoritățile din Duda.

Criminaiul, fiind prins, a făcut mărturisiri complete.

Din străinătate.

Cum stau social-democrații. Social-democrații peste toată lumea au vreo 10 milioane de votanți.

Social-democrații Germani au 78 ziare, tipărite în 57 tipografii. Toți abonenții acestor la olaltă fac cam 800.000. Cea mai răspândită dintre foile lor e „Neue Welt“ și apare în 500.000 exemplare.

Tot acești sociali-democrați au ținut în anul trecut 29.826 adunări ordinare private, și 13.814 pe seama publicului. Au răspândit în lume 23 milioane 162 mii și 440 de cărți și 2 milioane 545 mii 811 calendare și alte broșuri.

Don Joan de Aladro Kastrioti în Albania. Din Paris se anunță, că în urma evenimentelor grave ce se petrec în Albania, pretendentul albanez don Joan de Aladro-Kastrioti a părăsit capitală Franței de mai mult timp și ar fi pătruns în Albania.

Actualmente pretendentul la tronul Albaniei s'ar fi aflat la Potgorița.

Răscoala din China. Mișcarea revoluționară în China, ia pe zi ce trece un caracter mai grav. Cete de răsculați înarmați s'au ciocnit cu trupele și au pus mâna pe mai multe localități.

O telegramă din Wladivostok anunță, că revoluționarii Chinezi au lansat un manifest, prin care propovăduiesc alungarea dinastiei, proclamarea republicii și războiul cu Rusia.

Catastrofă de aviație în Rusia. Agenția „Central News“ din Londra află din Petersburg, că la concursul de aviațiune din Kursch s'a întâmplat o nenorocire identică cu catastrofa din Issy-le-Molineaux. Primul concurent a ocolit de două ori câmpul de aviațiune. La al treilea circuit, pe când aviatorul se afla deasupra capetelor publicului, aeroplannul a căzut din partea unui defect la cârma de înălțime.

140 persoane au fost mai mult sau mai puțin grav rănite.

6 persoane au murit în cursul nopții.

În cursul meetingului de aviațiune, un acoperiș de casă de lângă câmpul de aviațiune s'a prăbușit.

35 curioși au căzut la pământ răniindu-se.

Meetinguri contra Turciei. Duminecă s'a ținut în piața „Positano“ din Sofia un mare meeting anti-turc, convocat în urma uciderei căpitanului Gheorghieff de către trei soldați turci la frontiera turco-bulgară.

Inițiatorii meetingului au fost ofțeri în rezervă, deoarece guvernul a interzis ofțierilor în activitate de a lua o asemenea inițiativă și nici măcar de a participa la eventuale întruniri de protestare.

Au luat parte la meeting peste 10.000 persoane.

Dupăce a vorbit publicistul Zancof, protestând contra guvernului actual, că n'a avut o

atitudine demnă în chestiunea asasinării căpitanului Gheorghieff, s'a ales o deputațiune, care să se prezinte primului ministru Gheșof cu o moțiune, prin care i-se cere: 1) a căuta să dobândească satisfacție imediată din partea guvernului turc; 2) a obține dela acesta obligațiune formală, că va lua măsuri să nu se mai repete incidente, ca cel întâmplat; 3) a pretinde o despăgubire bănească pentru familia ofțierului ucis.

Meetinguri analoge s'au ținut și la Filippoli și alte orașe.

Casă cu 55 de etaje. În New-York s'au început lucrările la casa cea mai înaltă de pe pământ, care va avea 55 de etaje și va întrece și în frumuseță și în mărime pe toate cele de până acuma.

Deraierea unui tren. Un tren a deraiat Duminecă la prânz între Hochweseli și Smidar, căzând peste dig. Sunt 15 persoane rănite, între cari unele mai grav.

Origina dansului. Când s'a născut dansul? Răspunsul este greu de dat: dansul este tot așa de vechiu, ca și cântecul și ca și cântecul corespunde unei trebuințe omenești, primordiale și eterne, de a transforma în gesturi și salturi bucuria, sau durerea sau orice altă stare sufletească.

În anticitatea păgână, ca și în cea biblică, dansul se confunda cu cultul și cu religionea. Ovreii vechi dansau ca să preamărească pe Cel Înalt; Spartanii erau duși la luptă de dansuri pirhice; Numa Pompiliu a creat preoțimea Saliilor, ca să celebreze prin dans pe zei și pe eroi. Apoi dansul a degenerat, servind să exprime voluptăți și obscenități și mai ales în Evul mediu uzul de a dansa s'a răspândit în toate clasele sociale.

Pe vremea lui Ludovic XIV dansul a ajuns la splendori până atunci necunoscute și Pavana a avut o suprațacie fără pereche. Era dansul cu mișcări tacticoase preferat de rege și de principii. Pe lângă acest dans mai ușor și mai vioi cu o muzică plină de ofuri și suspine dulci. A venit apoi Minnett-ul, cu mișcările sale grațioase. Acum o sută și mai bine de ani au început să fie primite în societățile distinse dansuri până atunci populare valsul nemțesc, polca, mazurca poloneză, apoi cadrilul, galopul și o sumedenie de dansuri naționale, cari variază după popoare.

În timpurile mai noi au eșit la iveală și au început să se răspândească o mulțime de dansuri, cari de cari mai extravagante, ca cake-walkeul, diteritele dansuri de cancan și altele.

În cercurile politice din Germania a produs o mare impresiune faptul, că cu ocaziunea vizitei sale la Londra, împăratul Germaniei a ținut să aibă și a avut o convorbire lungă cu un deputat social-democrat Ramsay Macdonald, care a fost anul trecut în Germania pentru a studia mișcarea socialistă de acolo.

Asupra cuprinsului convorbirei se păstrează discrețiune.

Sângeroasa răscoală din Turkenstanul rusesc. O telegramă din Buchara semnaleză izbucnirea unei sângeroase răscoale a indigenilor.

Răsvrății au atacat mai multe edificii publice, făcând prizonieri un mare număr de funcționari.

Formați apoi în cete, răsculații au străbătut orașul, devastând și dând foc la foarte multe case.

Logodna fiicei lui Wilhelm II. cu moștenitorul Angliei. Se afirmă în cercurile inițiate din Londra, că, în timpul șederei perechei imperiale germane la Londra, s'a pus la cale logodna principesei Victoria-Luisa, fiica lui Wilhelm II. cu Prințul de Walles, moștenitorul tronului Angliei.

Mare scandal în Elita italiană. În cercurile cele mai distinse ale societății din Roma poliția a descoperit o bandă de măsluitori cari trișau sistematic, câștigând sume mari în chipul acesta. Un mare proprietar a pierdut jucând cu această bandă, 60 mii de lire.

În afacere sunt compromiși după cum se afirmă, și câțiva deputați. Primul ministru Cioliti a cerut să-i se facă rapoarte amănunțite despre această afacere scandaloasă.

Agitația contra negrilor din Africa-de-Sud. Din Captown se anunță: În urma asasinării la

Bulowogni, a unei femei albe de către un negru — care mai întâi o siluise, populațiunea albă a orașului a ținut un meeting de protestare. S'a votat o moțiune, prin care guvernatorul confederației sud-africane e invitat să dispună ca, după orele 9 seara, nici un negru să n'ăibă voie de a ieși în stradă.

Anunț. În **Jebel** (com. Timiș), situat pe linia principală Baziaș-Timișoara, în centrul comunei românești cu aproape 5000 suflete, **se caută un negustor român**, care poate închiria ori cumpăra o casă corespunzătoare.

A se adresa lui **Daniilă Albu**.

ULTIME ȘTIRI

»Peștii intelectuali«

In rezumat, iată ce spune
corespondentul „Tribunei“
în nrul 103:

Sub acest titlu se 'nțelege
Acea cari exploatează
Produsul minților alese,
Și chiar îl monopolizează.

Din fala minților acestea
Ei fac articole duim —
De ce amice Andreescu
Nu vrei să publici un volum,

În care să arăți cu deștu
Și nutra ăstorfel de pești?
Corespondentul la „Tribuna“,
Ți-i exemplar în București!

*

O explicare

Lui Em. Gârleanu

P'ai șapte scriitori — excepții
Faci dumnetale negreșit? —
Dacă i-a apărut Xenopol,
E pentru că nu i-a citit!

Sandu Muzicantu.

Spionaj pe un torpilor francez. Din Paris vine știrea, că pe torpilorul Nr. 226 s'a comis un furt foarte suspect, care preocupă mult ministerul de marină.

Afară de o sumă de bani și câteva obiecte de valoare, au dispărut de pe vas și o mulțime de planuri și proiecte militare foarte importante, între altele planul de mobilizare al torpiloarelor franceze în caz de război. Autoritățile sunt convinse că furtul e opera unui spion.

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL“.

PĂCATUL

dramă țărănească în 3 acte

localizată din franțuzește

de dr. Horia Petra-Petrescu

(2)

— Urmare —

Ana: Cine poate spune ceva?...
Mitrofan: Da, da, fiecare poate spune, că ai pe vino 'ncoace, că ești bine făcută, că ai pe vino 'ncoace... și ălalalt, ști prea bine care, ăla cu mustața neagră și cu cismele înalte, ăla nu-i de jelit. Nu zău, nu-l jelesc de loc.

(Rusan deschide ușa din fund și-și bagă capul înlauntru. Ana se'ntoarce să-l vadă.)

SCENA A 7-ea.

Cei de mai 'nainte, **Daniilă Rusan**, țaran.

Rusan: (râzând) Ha ha ha, cum întoarce îndată capu' după mine! Nu-i el! Nu-i el (întră)
Ana: Cine, tată Rusan?

Rusan: (râzând sgomotos) Hahaha, vezi-o? Așa sunt fetele asta — până 'n ceasul ăl de pe urmă să fac, că nu știu nimic.

Ana: (naiv) Eu? — zău că nu pricep; nu știu ce vrei să zici.

Rusan: (amenințând cu degetul) Așa stă vorba? Bine — da fiindcă te joci d'a v'-ați ascunsele și nu vrei să'mi spui și mie, și mă ții

BIBLIOGRAFII.

—x—

A apărut:

N. Iorga, profesor la Universitatea din București: *O scurtă istorie a Românilor* în limba italiană, speciale considerațiuni cu privire la relațiunile cu Italia, publicată cu ocaziunea serbărilor Cincantenare italiene, omagiu poporului frate și amic, — din partea „Ligei Culturale a Românilor. București, 1911. Preț: 2 lire.

„*Tinerimea*“, cu următorul sumar: Premiul d-lui D. Z. Furnică. N. I. Pelerinagiul soc. „Carpații“ la mănăstirea Dealu. De sub Surul: Amintiri din Ardeal. N. Costeanu: Punctualitatea. (Săptămâna politică și culturală). N. Istrate: Idealul Maghiarilor. Corn. Scurtu: Ielele. Lavedan: Ceeace nu durează. (Traducere de Iosif Popescu). Cronica științifică: „Microbiu“ de Baboianu-Droș (Chitila). Cronica distractivă: „Insurătoarea lui Moritz“ De Sub Surul. Știri Diverse. Ilustrații: Cortegiul carpatinilor la mănăstirea Dealu. Slujba parastasului la mănăstire.

A apărut revista literară și artistică „*Luceafărul*“ Nr. 10, 1911 cu următorul sumar bogat și variat: Mihail Sadoveanu, Drum la Moș-Anania. E. Pitiș, Legenda tămăiții (poezie). Caton Theodoreanu, La masa calicului. I. U. Soricu, Cântarea biruinței (poezie). Em. Gârleanu, Secretul. I. Enescu, Maiu (poezie). C. Moldovan, Femeia albă. I. Borcia, Iuliu Caesar, de Shakespeare. Dări de seamă: Il. Chendi, Vasile Pop: Iubirea e biruitoare; Al. T. Stamatiad și C. Răuleț: Femei ciudate. Cronică: Serbările culturale din Sibiu. Eminescu și Barițiu. Muzeul A. Simu. Liliacul. Un roman cu tendințe vinovate. Despre actrița germană. Sezătoare literară din Arad. Ilustrațiuni: 8 fotografii de porturi dela balul din Sibiu.

Redactor responsabil: **Atanasiu Halmăgian**.

La librăria diecezană din Arad

se găsesc

**propise (corecte)
de examen**

cu Cor. **1-20** o sută bucăți, plus 20 fileri pentru porto postal; asemenea

cărți potrivite pentru premii școlare.

ca pe un cal bătrân, bătut la cap, care nu vede și nu știe nimic — o să fiu eu, Daniilă Rusan, ăla, care ți-a purta în ziua nunții steagu' în fruntea nuntașilor.

Mitrofan: Ba nu, eu, eu!

Catarina: (râzând) Sunteți amândoi doi nebuni bătrâni!

Rusan: Da' nu suntem așa de proști, cum arătăm. O spun încă odată, o să vă port steagu' la nuntă și acum să bem una sdravănă în sănătatea lui Barbu. Ian să vedem de are coraje Ana să nu închine cu noi acum! Dacă n'o închina, să știi că nu-l are drag!

Ana: A, da cum? Vinu' bun îmi place și mie! De ce să nu-l beau, dacă mă îmbiați? Noroc!

Toți: (râzând) Hahaha! Iacăt-o!

Rusan: Aduceți o sticlă de vin, repede, ca să putem închina cu Ana. Să fie întâia închinare în sănătatea lor, da nici decum ai de pe urmă, că o să ciocănim noi păharele doară la fiecare botez de copil.

Catarina: Mărie!... Mărie!... Dute și adu o sticlă din pivnița ai mică.

(Maria apare, pune un felinar aprins pe masă, apoi iese.)

Rusan: Ce-i cu lămpășu?

Mitrofan: Il legăm de căruță.

Ana: (râzând) Așa, plecați pe lună. (stinge felinarul.)

Rusan: (râzând și el) Zic și eu, pe 'ntunec, numai la lumina lunii! (Maria aduce o sticlă și pahare, apoi se duce iară în bucătărie. Mitro-

Mangra Tisza și „Tribuna“,

se capătă la

librăria diecezană, Arad.

Prețul 1 coroană.

În atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică împreună cu **becuri**, execută și furnizează prompt sub cele mai favorabile condiții de plătire.

Koch Dániel

întreprindere de instalarea sonoriilor și telefonului

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

În librăria diecezană din Arad află aplicare

un cassar.

Postul e a se ocupa în 1 Iunie st. n. Salar deocamdată lunar anticipativ **100 cor.**

Preferiți sunt cei ce au absolvat vre-o școală comercială eventual cei ce au praxă în afaceri de librărie.

Oppenheimer Mór

zidar diplomat

Arad, Szabadság-tér 17.

În casa d-lui Dr. Schwartz, în curte.

Recomandă în atențiunea cu. public pentru facerea de planuri și preliminare de zidire, cancelaria lui de edificări.

fan toarnă în păhare.) În sănătatea lui Barbu și a Aniții, drăguța! (Ciocnesc și beau).

Mitrofan: (punând paharul la loc) Minunat! minunat! Da totuși, totuși, pe vremea mea nu se 'ntâmpla una ca asta.

Catarina: Ce să se 'ntâmpale?

Mitrofan: Așa o nuntă. (ridicându-se, se bate 'n piept și lovește cu piciorul) Trebuia să ai de furcă mai întâi cu unii ca noi! Da zău, să fi venit așa unu dintr'alt sat și să ne ducă pe dinaintea nasului pe ai mai cinstită, pe ai mai frumoasă și pe ai mai bogată fată, hehei, Paștile mele!... Ar fi strigat Mihăilă Mitrofan odată: În lături și ian să te vedem!...

Rusan: Și eu, eu? aș fi tăbărit cu furcoiul la el!

Mitrofan: Da, da, flăcăii din ziua de astăzi nu mai au nițică coraje; le stă capu numai la fummat și la beute. Păcătoși! — Păcătoși! Nu strig eu împotriva lui Barbu, nu, toată cinstea față de D-lui; da tot zic, că e rușine pentru toți flăcăii din sat.

Ana: Și dacă nu mi-ar fi trebuit mie altu iacă na?!

Mitrofan: (râzând) Tot atât, trebuia să se care!

Ana: Da eu i-aș fi ajutat la ăl ales de mine!

Mitrofan: Dacă stă treaba așa, n'am zis nimic. Să te războiești cu Ana? Mai bine să închini pentru Barbu. (toți râd și ciocnesc păharele).

Rusan: (cu solemnitate) Ian ascultă, Ană. Vreau să-ți fac o slujbă.

Spitz Ignacz

măestru-măsar.

Execută lucrări de edificii și la poștă, aranjază prăvălii.

Arad, piața Szabadság nr. 11.

Intreprinde orice lucrare aparținând acestei branșe. Execută comande dela cele mai simple, până la cele mai pretențioase, după plan, cu cele mai scăzute prețuri. Servește cu cea mai mare plăcere, cu preliminare și planuri.

Caut un candidat de ad- vocat român. ■

Cei cu praxă preferiți. Postul se poate ocupa imediat.

Dr. Iustin Pop, avocat în Deva.

Horváth József

arhitect și zidar

Arad, strada Darányi János nr. 4.

Primește orice lucrare în branșa aceasta, face planuri și efectuează zidiri pe lângă prețurile cele mai reduse.

Imprumuturi

cu amortizație și imprumuturi pentru funcționar, **vinderea și cumpărarea de moșii și arcelarea lor o mijloc este mai avantajos:**

Biroul de intermediare:

Vig Lajos

Arad, Árpád-tér N. 5.

☺☺☺ Telefon Nr. 671. ☺☺☺

„Hațegana“

institut de credit și economii, societate pe acții
Hațeg — Hátszeg.

Concurs.

a) „HAȚEGANA“ institut de credit și economii societate pe acții în Hațeg, prin aceasta publică concurs pentru ocuparea postului de **director** executiv cu termen de 30 Iunie 1911 st. n. cu următoarele condițiuni:

1. Recurenții au să dovedească evaluarea sau cu testimoniu despre absolvirea academii comerciale, sau să arete că au doctoratul juridic, precum și atestatul de serviciu de până aici.
2. Alesul nu poate avea altă ocupațiune și trebuie să dețină o cauțiune de 5000 coroane în bani gata, imobile sau efecte.
3. Beneficiul se statorosește în K. 3200 salariu anual, K. 800 bani de cvartir și tantiema statutară de 2%.
4. Instituirea să face deocamdată provizor pe un an.

b) Pentru ocuparea postului de **contabil** la filiala din Cluj cu următoarele condițiuni:

Recurenții au să dovedească absolvirea școlii comerciale sup. și că au praxă de bancă ca să poată conduce independent agendele filialei. Cei ce vor fi versați în ale cărții funduare vor fi preferiți.

Beneficiul să statorosește în 1600 cor. salariu anual, iar după un an de probă va fi definitiv ales și va intra la fondul de penziune și tantiema statutară.

Hațeg, la 18 Maiu 1911.

Direcțiunea.

Înștiințare.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că eu **Maiu** începând, mi-am mutat

cancelaria mea de arhitect

în strada Kápolna Nr. 6—6/a în casa proprie.

Primesc orice întreprinderi de edificare, pe cari le execut conform cerințelor moderne.

Mă rog de sprijinul on. public și în viitor.

Cu stimă

Fábián József

arhitect-zidar.

„Izvorul“

institut de credit și economii, societate pe acții
Ighiu — Magyarigen!

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii, societate pe acții „Izvorul“ în Ighiu, publică prin aceasta concurs pentru ocuparea postului de **contabil** cu un salariu anual de 1600 cor. și tantiemă statutară. Reflectanții la acest post au să dovedească: absolvirea unei școli comerciale, praxă îndestulătoare spre a putea conduce contabilitatea independent.

Alegerea se va face pe un an de probă. Postul e de a se ocupa după alegere. Documentele au să se trimită direcțiunei cel mult până în 20 Iunie a. c.

Direcțiunea.

Dr. Vadász Ármánd și-a mutat cu prima

Maiu cancelaria adv. în str. **Erzsébet-Körút nr. 33**, în casa proprie. (Vis-à-vis cu Tribunalul regesc.)

Hauszer K. Géza

fabricant de instrumente muzicale
Arad, str. **Deák-Ferencz nr. 40**
(casa lui Dr. Winter).

Am onoare a înștiința stimații mei comitenți și publicul mare, că

● atelierul meu de ●
instrumente muzicale

se află în strada

Deák-Ferencz N-rul 40.

Am înmagazinat mare asortiment de tot felul de instrumente muzicale. Straformez și repariez instrumente muzicale cu cele mai scăzute prețuri. Comande în provincă execut prompt.

Solicitez sprijin binevoitor cu tot respectul

Hauszer K. Géza

fabricant de instrumente muzicale.

Ana: Cu ce, tată Rusane?

Rusan: Când am intrat aici, am văzut pe Barbu cu doi jandari, cum venea. Iși descălță numai cismele și într'un sfert de ceas, pun rămaș...

Ana: Ascultați!

Catarina: A bătut numai vântu. De n'ar fi Crișan pe drum.

Ana: Nu... nu... Asta-i el! (Barbu apare în fund).

SCENA 8-a.

Cei de mai nainte, Barbu în haine nemțești.

Toți: (râzând) Asta-i el!... asta-i el...

Barbu: (scuturându-se și bătându-și picioarele de omăt) Brrr, ce mai vreme! Bună sara, bună sara la toți (și întinde mâna).

Rusan: Nu s'a nșelat! (râd toți)

Barbu: (privind mirat la ei) Cei de răs la adecă?

Mitrofan: Rădem, fiindcă Ana a zis de mai nainte: Asta-i el!

Barbu: Cu atât mai bine, e semn, că s'a gândit la mine.

Rusan: Ba bine că nu: de câte ori se deschidea ușa, de-atâtea ori întorcea capu'.

Barbu: E adevărat, Ano?

Ana: Da, e adevărat.

Barbu: Bravo, vezi asta-mi place cum o spui pe față! Ce bine 'mi pare, s'o aud din gura Anii. (atârână pălăria de părete) Asta mă încălzește din nou, și am lipsă de asta.

Catarina: Vii de afară, Barbule?

Barbu: Din pădure, judeceaso, din pădure.

Ce mai zăpadă! Am mai trăit așa veac și pe Bucegi, da parcă nu era ca acum. (i-e frig, se așează și-și încălzește mâinile la sobă. Ana aduce repede din bucătărie un ulcior de vin, pe care-l așează la foc.)

Ana: O să-ți încălzesc vin, asta o fi mai bine.

Rusan: (zicând lui Mitrofan) Cum ți-l mai îngrijește! Pentru noi știu, că n'ar fi adus zăhar și scorțișoară!

Barbu: Da știi, că nici voi nu-'mi stați cât e ziua de lungă pe afară, în zăpadă; n'aveți voi lipsă, să vă încălzească cineva.

Rusan: (râzând) Doamne mulțamescu-ți, că mai avem atâta căldură în vine! Nu sgriburim ca domnu' strajameșter. Slabă nădejde, așa un strajameșter, care tremură de frig lângă o fetiță durdulie ca asta, care-i dă zăhar și scorțișoară!

Ana: Taci, tată Rusane; să-ți fie rușine să vorbești de astea!

Barbu: (surizând) Apără-mă, numa', Ano, și nu mă lăsa să mă negrească așa tata Rusan. Ușor i-e dumnealui să-mi vorbească de vânt și de vreme grea, aici, lângă soba caldă, da' ian să-mi fi stat pe-afară cinci ceasuri, ca mine: aș fi vrut să-i văz atunci fața!

Catarina: Ai fost cinci ciasuri în pădure, Barbule? Maică Precistă, grea slujbă ai mai avut!

Barbu: Ce să-i faci?... Am primit vestea pe la două ciasuri, că o să treacă pe 'nserate niște hoji de contrabandă măcheca dealului, cu tábac și praf de pușcă; a trebuit să stau la pândă.

Mitrofan: Și au venit?

Barbu: Nu! Au mirosit-o, ticăloșii și a apucat-o pe altă parte. Nici acum nu-mi simt degetele, așa mi-a intrat frigu 'n ele.

(Ana toarnă vin încălzit într'un pahar și-l întinde lui Barbu).

Ana: Iacă, Irimie, încălzește-te.

Barbu: Mulțam, Ană. (bea). Da' bine mai prinde!

Rusan: Strajameșteru' nu-și mai bate mult capu'.

Catarina: Ană, adu apă. (Ana aduce cele cerute, de pe masa cu beuturile, din stânga). Da ai scăpat încă teafăr, Barbule. Ian' auzi cum viscolește.

Barbu: Da zău; a început tocmai, când l-am întănit pe doctoru'. (râde) Inchipuțiți-vă nebunu' naibii venea de pe Piscul morii, cu un bolovănoi, pe care l-a desgroptat de prin dără-măturile ale vechi; furtuna era îndrăcită și mai că l-a îngropat în zăpadă, cu sanie cu tot.

Catarina: (Anei), E bine... 'ți mulțamesc. (Ana se așează lângă Catarina.)

Városmajor - Sanatorium și Hydrotherapie

☺☺☺ 26 odăi aranjate cel mai modern. ☺☺☺

Supraveghiere medicală continuă (constantă).

Birou central, stabiliment medical:

Budapesta, Bulevardul Ferencz-körút 29.

Director-șef: **Dr. A. Cozmutza.**

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.

☺☺☺ Telefon 88—99. ☺☺☺

Cumpăr în orice cantitate

romonițe, flori de porumbele, flori de tei, flori de friguri, rădăcini și frunze de mătrăgună, flori de soc fie verzi, ori uscate și Vesper de frapțin.

Farmacia lui
Szokoly Sándor

Arad, Piața Kelemen
(vis-à-vis de biserica sârbească.)

Cel mai bun și mai încrezut **mijloc de curățirea și nobilitarea feței**, care se deosebește de toate mijloacele cunoscute până acum este

Serail crema a lui Rozsnyay.

Cultivă și înmoaie pielea feței, efectul ei tineresc împrumută feței o finețe de catifea, îndepărtează pistrii și alunițele, netezește încreșturile.

Prețul unui tub 1 cor.

Pudră Serail a lui Rozsnyay.

Se pregătește în culoare albă, roză, crem, ca toate produsele mele de Serail, constă din substanțe nevătămătoare. E foarte plăcută doamnelor pentru însușirea ei de a ascunde scăderile.

0 cutie 1 cor. 20 fil.

Săpun Serail a lui Rozsnyay.

Cu miros plăcut și durabil, înmoaie pielea.

0 bucată 70 fileri.

Pe poștă le trimite:

farmacia **Rozsnyay**

Arad, Szabadság-tér.

Comande din provincă se efectuează încă în aceeași zi.

Nu numai în

A M E R I C A

zac banii pe drumuri, ci și la noi ușor poți ajunge milionar!

Cum se pot câștiga pe ușor 3 și 1/2 milioane?

Cumpărând dela noi o obligațiune de câștig cu premie convertită dela „BANCA HIPOTECARĂ UNGARĂ” și una dela „PESTI HAZAI”!

Acestea sunt cele mai de valoare și cele mai căutate lozuri, fiind garantate din partea visteriei statului. — Ele se vând ca pita caldă. Pentru a înlesni cumpărarea lor fiecăruia, le vindem de prezent ambele pe **36 rate lunare decât 10 coroane.**

CELEA MAI MARI ȘANSE DE CÂȘTIG! — 9 TRAGERI ANUAL!

Iată câștigurile principale: **1 milion!**

Cor. 500.000, 400.000, 300.000, 2 de 200.000, 100.000, o mulțime de 75.000, 50.000, 40.000, 25.000, 10.000 și nenumărate mai mici.

Toate câștigurile acestea ajung în fiecare an la sorți în decursul celor 9 trageri, cari sunt în 5 și 25 Februarie, 25 Aprilie, 5 și 25 Iunie, 25 August, 5 și 25 Octomvrie și 25 Decemvrie.

Cu plăcere vindem aceste obligațiuni sau lozuri și numai singuratice: una obligațiune dela Banca hipotecară ungară cu 6 trageri anual pe 33 rate lunare de câte 6 cor.; una obligațiune dela Pesti Hazai cu 3 trageri anual pe 33 rate lunare de câte 5 cor.

Cine ne trimite rata primă, adică suma de 10, 6 sau 5 cor. aceleia îndată îi trimitem lista de rate legală, în care se induce seria și numărul lozurilor ce i-s'au vândut, pe baza căruia imediat ia parte la joc. Deja după achitarea ratei prime este îndreptățit cumpărătorul la proximele trageri, iar câștigurile, cu care i-s'ar trage lozurile, sunt în întregime ale lui. De sine se înțelege, că achitând și ratele viitoare regulat în fiecare lună, va juca neîntrerupt un șir lung de ani de zile, putând câștiga cu acelaș loz și de mai multe ori. După 3 ani, când cumpărătorul a ajuns să plătească toate ratele, (cine vrea poate plăti și mai multe rate deodată) va primi dela noi lozurile, respective obligațiunile originale și va juca mai departe, fără ca

se trebuia să a mai plăti ceva. Până la achitarea tuturor ratelor, obligațiunile originale se păstrează în casa noastră de fier sub controla statului. Obligațiunile sau lozurile acestea au o valoare permanentă și se pot vinde ori când cu prețul de bursă, sau se pot lombarda, zălogi.

Tot lozul trebuie să se tragă și să câștige necondiționat.

Nime să nu întârzie cu trimiterea ratei prime, pentru a putea lua parte la tragerile din luna viitoare.

Cu zecile, ba chiar cu sutele ne vin comandele în fiecare zi dela sărac și bogat, dela știutor de carte și neștiutor, dela toți aceia, cari doresc a-și ușura greul vieții. **Fiecare poate câștiga milioane.** Nu vă resgândiți mult. **Fiecare să-și încerce norocul!** Nu ști din ce tufă sare iepurele. Grăbiți deci, că tragerile viitoare vor fi în 5 și 25 Iunie.

Comandele se pot face pe cuponul dela mandatul postal (asignațiunea de bani), trimițându-se rata primă, adică suma de 10, 6 sau 5 cor. ri scriindu-se adresa corectă și legibilă. Pentru achitarea celorlalte rate, vom trimite stimaților cumpărători cercuri postale, prin cari ceace vor cruța speșele de porto.

Cu deslușiri stăm la dispoziția fiecăruia.

Ustredná banka uc. spol.

Budapest V., Sas.-u. 24. sz.

